

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

**Analýza území obce Chvaleč jako podklad pro zadání
změny územního plánu**

Diplomová práce

**Bc. Tomáš Prouza
Rozvoj venkovského prostoru**

Vedoucí práce RNDr. Oldřich Vacek, CSc.

© 2020 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Analýza území obce Chvaleč jako podklad pro zadání změny územního plánu“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21. 7. 2020

.....

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval RNDr. Oldřichu Vackovi, CSc., vedoucímu mé diplomové práce, za trpělivost, ochotu a čas strávený při konzultacích i za poskytnutí cenných informací při zpracovávání mé diplomové práce.

Dále děkuji pracovníkům odboru územního plánování Městského úřadu v Trutnově za poskytnutí podkladů a cenných rad, své rodině a své přítelkyni za nemalou podporu při studiu a tvorbě mé diplomové práce.

Analýza území obce Chvaleč jako podklad pro zadání změny územního plánu

Souhrn

Tato diplomová práce se zaměřuje na zhodnocení změn a úpravu územního plánu obce Chvaleč, která leží v blízkosti chráněné krajinné oblasti Broumovsko a Krkonošského národního parku. Práce se zaměřila na důkladnou analýzu jednotlivých částí platného územního plánu obce, charakterizuje jejich požadavky a ty podrobují analýze SWOT. Na základě výsledků analýzy SWOT byl navržen soubor opatření, mezi která patří zejména požadavek změny č. 2 územního plánu obce, bezproblémové umístění rekreačního areálu do území a revize katastrálních území obce pro navržení nových ploch vhodných k individuální výstavbě rodinných domů tak, aby nebyl narušen krajinný ráz.

Výsledky práce poukazují na možné přírodní, sociální a ekonomické problémy a rizika při realizaci územního plánu a doporučují možná řešení.

Klíčová slova: obec, trvale udržitelný rozvoj, územní plánování, územní plán, změny územních plánů

Analysis of the zoning plan of the village Chvaleč as a basis for entering the change of land use planning

Summary

This diploma thesis focuses on the evaluation of changes and modification of the zoning plan of the village Chvaleč, which is located near The Broumovsko Protected Area and The Krkonoše Mountains National Park. The thesis focuses on in-depth analysis of the particular parts of the village zoning plan, characterizes their requirements and subjects them to the SWOT analysis. On the basis of the SWOT analysis results, there is a set of measures suggested, which includes mainly the change request no. 2 of land-use plan of the village, problem-free location of recreation area into the zone and revision of the cadastral area of the village in order to suggest new areas suitable for the individual single-family houses construction with respect to the character of the landscape.

The results of the thesis point towards possible natural, social and economic problems and risks related to the assessment of the land use plan. The thesis also provides possible solutions of the above-mentioned issues.

Keywords: municipality, sustainable development, land-use planning, land-use plan, changes in land-use plans

Obsah

1 Úvod	8
2 Cíl práce.....	9
3 Literární rešerše.....	10
3.1 Popis obce Chvaleč	10
3.2 Geologické a přírodní podmínky obce Chvaleč	12
3.3 Vodohospodářství obce Chvaleč	14
3.4 Zadání územního plánu.....	15
3.5 Vliv územního plánu na životní prostředí a dopravu.....	18
3.6 Udržitelný rozvoj a územní plánování.....	24
3.7 Územní plánování v evropském kontextu	26
3.7.1 Bosna a Hercegovina	27
3.7.2 Dánsko	27
3.7.3 Velká Británie	29
3.8 SWOT analýza	32
4 Zhodnocení podkladových údajů	35
4.1 Požadavky na základní koncepci rozvoje území obce.....	35
4.2 Požadavky na urbanistickou koncepci, včetně vymezení zastavitelných ploch	36
4.3 Požadavky na koncepci veřejné infrastruktury, zejména na prověření uspořádání veřejné infrastruktury a možnosti jejích změn.....	37
4.4 Požadavky na koncepci uspořádání krajiny, zejména na prověření plošného a prostorového uspořádání nezastavěného území.....	39
4.5 Požadavky na prověření vymezení veřejně prospěšných staveb	39
4.6 Požadavky na prověření vymezení ploch a koridorů.....	40
4.7 Požadavek na zpracování variant řešení	40
4.8 Požadavky na uspořádání obsahu návrhu územního plánu	40
4.9 Požadavky na vyhodnocení předpokládaných vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj území	41
5 Vlastní projekt.....	42
5.1 SWOT analýza změny územního plánu obce Chvaleč	42
6 Diskuze	47
7 Závěr	51
8 Seznam použité literatury	53

1 Úvod

Již v devadesátých letech minulého století hledali někteří architekti nové formy plánování a urbanismu. Téma územní plánování je téma stále živé, hodně diskutované, jak v České republice, tak i ve světě. Je však potřeba přistupovat k obsahu a závaznosti územních plánů bez předsudků a bránit se unáhlenému plánování. S tímto předpokladem musí být také naplňován stavební zákon a prováděcí vyhlášky, které upravují dosah těchto dokumentů.

Územní plán obce (ÚP) je velmi podrobným popisem toho, jak bude uspořádáno území obce např. z hlediska ochrany životního prostředí, rozmístění průmyslových areálů nebo komunikací či rodinných domků. Územní plány tak řeší budoucí podobu veškerých ploch na území obce.

Územní plán tak navazuje na zásady územního rozvoje kraje a měl by upřesňovat úkoly a cíle, které byly obecně uvedeny v zásadách. Krom toho územní plány obcí respektují politiku územního rozvoje, jakožto součást celé hierarchické struktury územního plánování. Podle stavebního zákona č. 183/2006 Sb. územní plán obsahuje záměry z politiky územního rozvoje, které byly dále rozpracovány a vyhodnoceny v zásadách územního rozvoje. Dále ÚP obsahuje záměry místního významu (místní komunikace, plochy pro bydlení, plochy pro nákupní centra, atd.). O těch si rozhoduje každá obec sama.

Územní plán by měla mít každá obec. Protože se ale jedná o časově a zejména finančně velice nákladnou záležitost, může si obec namísto pořízení územního plánu zažádat příslušný úřad o vymezení zastavěného území.

Podle stavebního zákona úřad, který územní plán pořizuje, předkládá zastupitelstvu obce minimálně jednou za čtyři roky zprávu o uplatňování územního plánu. Tedy zprávu o tom, jak se územní plán osvědčil a co je potřeba změnit, zrušit, nově vymežit atd. Pokud zpráva obsahuje pokyny pro zpracování návrhu změny ÚP, postupuje se dále podobně jako v případě pořízení nového ÚP.

2 Cíl práce

Hlavním cílem této diplomové práce je:

- analýza původního územního plánu,
- SWOT analýza jednotlivých daných kritérií.

Vedlejším cílem práce je na základě provedené SWOT analýzy doporučit či zamítnout aktualizaci územního plánu a navrhnout řešení pro jeho opravu a opětovné podání.

K vypracování práce bude použita analýza a popisná charakteristika. Na teoretickou část bude použita odborná literatura, česká i zahraniční, odborné články a vědecké články publikované buď na internetu nebo internetových časopisech, knihách. Praktická část bude vypracována popisem územního plánu a SWOT analýzou ke zjištění kladů a záporů územního plánu obce Chvaleč.

3 Literární rešerše

3.1 Popis obce Chvaleč

Obec leží na severním okraji Rtyňsko-Svatoňovické pánve v těsné blízkosti česko-polských hranic. S Petříkovicemi, jež jsou součástí obce, tvoří zastavěné území v délce 5 km v údolí Petříkovického a Chvalečského potoka při silnici II/301 Trutnov-Radvanice. S Trutnovem jsou Chvaleč a Petříkovice spojeny železniční tratí, která pokračuje přes Radvanice do Adršpachu (Reil 2015).

Katastrální území obce má celkovou rozlohu 1722 ha, leží v nadmořské výšce 493 m. n. m. a má 675 obyvatel (údaj k 1. 1. 2020). Nejvyššího počtu obyvatel dosáhla Chvaleč v roce 1869, kdy měla 1427 občanů. Obyvatelé převážně pracovali v zemědělství, textilní výrobě a v nedalekých radvanických dolech. Chvaleč byla v minulosti malým slovanským osídlením. Už sám název poukazuje na slovanský původ obyvatel (česky Chvaleč nebo Chvalič). "Qualisch" lze najít v kostelní knize r. 1678. Později psáno "Quallisch" údajně povstale od velkého množství pramenů v oblasti obce (Reil 2015).

Po úmrtí knížete Boleslava II. Pobožného roku 999 nastala pro Čechy nešťastná doba. Jeho nástupce Boleslav III. Ryšavý potlačoval šlechtu i národ. Ti povolali knížete Boleslava Chrabrého, vládce Polska ku pomoci. Ten vpadl do Čech (Kosmas r. 1002), vlákal Boleslava Ryšavého pod záminkou přátelství k sobě, zajal a nechal oslepit. Nato se zmocnil trůnu beze všech těžkostí. Poláci svým krutým chováním vyvolali nenávisť obyvatel Čech, kteří požádali německého císaře Jindřicha II. o pomoc. Ten sebral silné vojsko a vypudil Poláky z Čech a dosadil za knížete Jaromíra (Reil 2015).

Na útěku se dostalo 60 polských bojovníků do tmavých lesů v Krkonoších, kterými vedla cesta do Polska. Zůstali zde, vybudovali tři pevné tvrze v Trutnově, Žacléři, Libči a živili se loupežím. K jejich pochytní byl vyslán rytíř Albrecht z Trautenberku s více jak 100 ozbrojenými muži. Ti společně vyčistili lesy od loupežníků a začali ho kácet.

Za odměnu namáhavé práce obdrželi tito muži povolení založit si vesnici (dvůr) a pojmenovat ho svým jménem. Jeden z těchto mužů byl údajně uherským šlechticem a jmenoval se Krumlovský z Quallisai. Tento prý založil obec Chvaleč v roce 1020 a na Zábraně (Riegelberg) sklárnu (Reil 2015).

Původní základ obce byl malý, byl tvořen jen jako hraniční a lesní stráž, což by mohlo nasvědčovat udržení souvislé ochrany pomezního lesa českých knížat do doby Přemysla Otakara II. (1253-1278). Tento vladař zanechal ochranu země hlubokými okrajovými lesy a povolal německé kolonisty zvláště na Trutnovsko, Kladsko a Loketsko, kteří založili nové vesnice a stávající rozšířili dle německého práva. Neobdělaná země byla rozdělena losem na muže, kteří tyto kolonisty přivedli. Zakladatelé dali obci název obyčejně podle svého jména.

Za svoji práci a starost o obec obdržel vlastník podle německého zvyku dědičné rychtářství a rychtářský úřad. Byl zbaven všech závazků, břemen a stal se vazalem na rozdíl od šlechtického držitele, tuzemský šlechtic byl jmenován "zemanem" (Reil 2015).

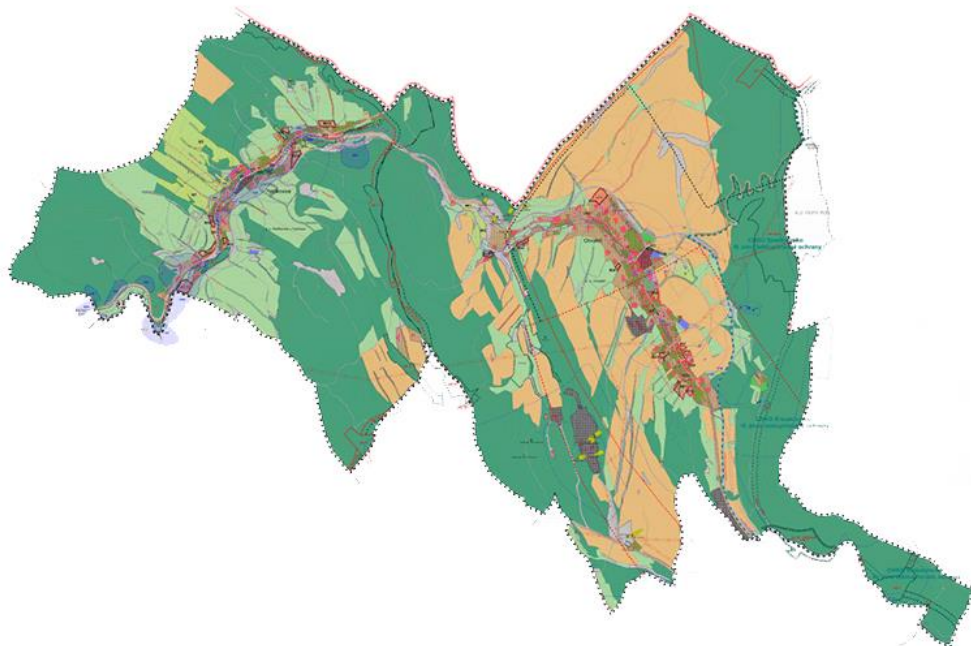
Počátkem XVI. století měl rychtář mimo určitých výsad k dispozici také určité dávky ke zpracování. Mohl volně sladovat, vařit pivo, čepovat, péci, mohl vlastnit kováře, řezníka, krejčího, obuvníka, a dědičný mlýn a pilu, dřevo mohl odebírat z vrchnostenského lesa.

Kolonisté pod vedením Hertvika nazvali místo Hertviksdorf. V nejstarších záznamech ze XIV. století uvádí se Hertwigsdorf (Hertvici villa) Cwalez, Chwalez a Walz (Reil 2015).

Dle zapsaného starého podání ve farní kronice měla obec 3 části. Horní část se nazývala Hertwigsdorf, prostřední Qualisch a dolní část Gründsdorf. Pokud by tyto zápisy byly pravdivé, tak se může zdát, že německá jména náhle zanikla a zůstávala jen slovanská pojmenování - Chvaleč (Qualisch). Příčinou mohla být střední poloha obce, navíc zde byl postaven kostelík anebo došlo k potlačení německých názvů obcí během husitských válek (Reil 2015).

Rok německého přistěhovalectví nelze přesně zjistit, ale je možné ho datovat do roku 1260, protože letopisec Dalimil uvádí, že v této době následkem hladu země pustla a král byl nucen některá města přeprodávat Němcům, které chtěl získat na svou stranu proti neposlušné šlechtě. Mimo to kronikář Neplach uvádí, že úpský kraj byl předán Němcům v roce 1277 (Reil 2015).

První písemná zmínka o vsi Chvaleč v konfirmačních knihách je ze dne 3. července 1364, kdy byl v obci potvrzen kněz Ondřej z Hradce. Jeho uvedení do úřadu prováděl tehdejší majitel rytíř Střížek z Brzic a Ostřešan. 22. října 1369 se v pramenech objevuje nový majitel Ješek z Litoboře. Poté 10. prosince 1372 - bratři Jan a Litek, páni z Litoboře, dále je zmiňován 25. srpna 1391 Jaroš z Vižňova. Od Jaroše z Vižňova koupil Chvaleč v roce 1417 Hynek, zvaný Lýšek z Náchoda, a připojil ho ke svému panství Adršpach. O vylidněné Chvalči se vlivem morových epidemií a hladomoru dozvídáme až v roce 1521, kdy Heřman ze Šumberka prodal svůj statek, jehož součástí byla i ves Chvaleč, bratrům Vilémovi a Janovi Krušinovým z Lichtenburka. Majitelé panství a vsi Chvaleč se pak velice rychle střídali, až do roku 1828, kdy celé panství odkoupil Jan Nádherný z Borutína. Rod Nádherných byl jeho majitelem až do roku 1945 (Reil 2015).

Obrázek 1- Obec Chvaleč

Zdroj: ÚAP. 2010. Územní plán obce Chvaleč. Změna č. 1. ÚAP, Trutnov. Available from <http://upd.trutnov.cz/files/files/E1-Z1-hlavni-vykres.pdf>

3.2 Geologické a přírodní podmínky obce Chvaleč

Chráněná krajinná oblast Broumovsko patří ke geologickému celku vnitrosudetské pánve, její česká část (asi 1/3, větší část se nachází na území Polska) orograficky odpovídá Broumovské vrchovině. Převážná část území CHKO je vymezena státní hranicí s Polskem, na jihozápadně směrem do Čech je v úseku Žďárky-Horní Kostelec-Paseka její hranice totožná s jižním okrajem vnitrosudetské pánve. Od osady Paseka přes Radvanice, Chvaleč až po státní hranici je hranice CHKO opět umělá a probíhá uvnitř pánve (orografická jednotka Broumovská vrchovina). Z hlediska geologie však Vraní hory a Jestřebí hory (orografické jednotky) k tomuto krajinnému celku nesporně patří (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2019).

Nejvíce půd vhodných pro zemědělskou činnost se díky geologickému složení a morfologii terénů vytvořilo v Broumovské kotlině. Proto je také toto území činností člověka nejvíce pozměněné. Bylo prakticky odlesněno a je intenzivně zemědělsky obhospodařováno. Vyvinuly se zde hydromorfní a ilimerizované, bonitně dobré zemědělské půdy, jen při okrajích kotliny zčásti degradované štěrkopískovými sedimenty a svahovými kamenitohlinitými uloženinami na úpatí Javořích hor a Broumovských stěn (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2019).

Obec Chvaleč leží na severním okraji Rtyňsko-svatoňovické pánve v těsné blízkosti česko-polských hranic a má dvě části, Chvaleč a Petříkovice. Chvaleč i Petříkovice, tvoří protáhlé zastavěné území v délce cca 5 km v údolí Petříkovického a Chvalečského potoka při státní silnici č. II/301 Trutnov-Radvanice. S Trutnovem jsou Chvaleč i Petříkovice spojeny

také dráhou (železniční tratí ČD č. 047), jež pokračuje přes Radvanice do Teplic nad Metují (ÚAP 2010).

Obec Chvaleč je nestřediskovým sídlem trvalého významu ve spádovém území města Trutnova. Je sídlem venkovského typu s rozhodujícím podílem zemědělské výroby, která vytvářela charakter, urbanistickou strukturu i celkový výraz obce (ÚAP 2010).

Katastrálně Chvaleč sousedí na východě s katastrálním územím (dále jenom „k. ú.“) Horní Adršpach, Janovice u Trutnova a Horní Verněřovice, na jihu s k. ú. Radvanice v Čechách, Slavětín u Radvanic, Bezděkov u Trutnova, Lhota u Trutnova a Poříčí u Trutnova a na západě s k. ú. Poříčí u Trutnova a Debrné. Severní část řešeného území sousedí s Polskou republikou (ÚAP 2010).

Chvalečský hřbet – slepence bečkovských vrstev-část k. ú. Chvaleč leží v Chráněné krajinné oblasti Broumovsko v jeho III. zóně odstupňované ochrany.

Katastrální území obec Chvaleč:

- mapové listy: 0431, 04313,
- geologická správní oblast: permokarbon podkrkonošské a vnitrosudetské (dolnoslezské) pánve,
- lokalizace: skalní hřbet 1 km j. od středu obce (křížení silnice, kostel) Chvaleč,
- přístup k lokalitě: - bez omezení-autem přístupná bez zákazu vjezdu (v dosahu 250 m),
- charakteristika objektu: Skalní srub a izolované skalky v délce 100 m v zalesněné části hřbetu jz. od obce Chvaleč, výška skalek až 6 m (ČGS 1998).

Geologická charakteristika - skalní výchoz je budován slepenci a pískovci stratigraficky náležejícím k bečkovským vrstvám. V jejich spodní části tvoří tyto horniny průběžný horizont označený svrchní slepence. Horniny v navětralém stavu mají načervenalé hnědou barvu. Převládají slepence, drobně a středně zrnité, s příměsí hrubších valounů. Jsou hrubě lavicovité až masivní. Často přecházejí (ubývání valounů) ve slepencovité pískovce. Základní hmota je prachovito-písčítá, tmel karbonátový (většinou kalcit). Ve valounech převládá materiál z křemene a epizonálního krystalinika. Příklad průměrného složení: 53% křemen, 15% kvarcit, 9% bulžník, 7% ryolit, 7% granitoidy, 6% ostatní epizonální krystalinikum (kromě kvarcitu), 3% různé sedimenty (ČGS 1998).

Regionální členění: Český masiv-pokryvné útvary a postvariské magmatity-svrchní karbon a perm-sudetské (lugické) mladší paleozoikum (včetně výskytů triasu) - vnitrosudetská pánev (čs. část) Skály jsou pevné, zcela stranou frekventovaných cest v místě, kde nelze předpokládat stavební činnost. Výchozy jsou dosti zarostlé nízkým lesem a jeho podrostem, v případě většího rozšíření porostu bude nutná probírka (ČGS 1998).

Průrva Chvalečského potoka se nachází nad přejezdem železniční tratě na pravé straně svahu rokle Chvalečského potoka. Přístup k lokalitě je bez omezení, autem přístupná bez zákazu vjezdu (v dosahu 250 m). V místě se nachází cca 15 m vysoká izolovaná skála na svahu rokle s vžitým místním názvem „Žába“. Tato skála je oddělena od skalnatého

zalesněného hřebene, který odtud sbíhá do hlavního údolí Petřikovic, jedná se o exkurzní lokalitu (ČGS 1998).

Geologická charakteristika-skální výskyt je v jednom z horizontů žaltmanských arkóz, vystupujících v sv. části jíveckých vrstev (barruel-stephan B). Arkózy mají stejný petrografický charakter jako horniny na lokalitách Údolí Jíveckého potoka a Kryštofovy kameny. V masivních nebo hrubě lavicovitých hrubozrnných arkózách jsou tenké, max. 50 cm mocné, polohy slepenců, které rychle vykliňují. Podle valounové analýzy převládá křemen (56 %), hojný je kvarcit (15 %), bulžník (10 %) a fylit (12 %). Úklon vrstev je poměrně strmý, 30-40 stupňů k SV. Regionální členění-Český masiv-pokryvné útvary a postvariské magmatity-svrchní karbon a perm-sudetské (lugické) mladší paleozoikum (včetně výskytů triasu) - vnitrosudetská pánev (čs. část) (ČGS 1998).

Jedná se o významný studijní profil, regionálně-geologický význam (mapování), geoturistická zajímavost (geotop). Horniny na výchoze představují říční sedimentaci sv. karbonu - (barruel-stephan B) - žaltmanských arkóz, s podřadnými vložkami slepenců. Patrné jsou charakteristické formy větrání žaltmanských arkóz, většinou podmíněné zvrstvením jednotlivých poloh sedimentů. Vznik skalní věže je zde dán skalním prahem, z něhož je věž oddělena zpětnou erozí Chvalečského potoka. Nebezpečím pro existenci skály je přirozený příkrý svah, který nesmí být narušen další erozí, jinak by hrozilo zřícení věže. Vysoký les na svahu byl vykácen, dnes je svah znovu zalesněn a tím relativně zpevněn. Je nutná občasná kontrola, a to zejména po mimořádných atmosférických srážkách a na jaře po prudkém tání sněhu, zda nehrozí sesuv. Stav lokality je ucházející (ČGS 1998).

3.3 Vodohospodářství obce Chvaleč

Průměrná roční teplota oblasti je 5-6 stupňů C, srážky dosahují 650–850 mm, ve skalních městech a nejvyšších polohách až 900 mm. Tyto klimatické poměry spolu s reliéfem jsou hlavními činiteli ovlivňujícími vodní režim. Přirozený hydrologický režim CHKO však není znám, neboť je výrazně ovlivněn čerpáním povrchových i podzemních vod. Oběh vody je nejrychlejší na povrchu. Je potvrzeno, že podzemní vody jsou v horninovém prostředí zadržovány až 5000 let (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2019).

Vodnatost oblasti je v průměru vyšší než v přísušku sedmdesátých a osmdesátých let. Sezónní vysychání horních přítoků Metuje však trvá. Je způsobeno nešetrným způsobem zemědělského hospodaření a sérií opatření v minulosti, která vedla k odvodnění krajiny vlivem budování velkého počtu melioračních systémů (polovina výměry orné půdy v CHKO byla odvodněna), napřimění toků, ohrázování a stabilizace jejich koryt i vlivem nešetrného zemědělského hospodaření, existencí příliš velkých lánů, používáním těžké techniky, která vede ke zhutňování půd, a v neposlední řadě odběry podzemních vod (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2019).

CHKO Broumovsko odvodňují dvě řeky – Metuje a Stěnava. Metuje pramení v lokalitě Kalousy poblíž Horního Adršpachu. Protéká Adršpašskými skalami a úzkým údolím Polickou křídovou pánví k jihu. Stěnava pramení v Polsku nedaleko hranice s ČR v Kamenných horách a protéká Broumovskou kotlinou do Kladska. Povodí obou řek i jejich odtokové poměry

se značně odlišují. Metuje protéká pískovcovým územím Polické křídové tabule s členitějším reliéfem a vyšším podílem lesních porostů, Stěnavu plochou pahorkatinou Broumovské kotliny po nepropustném podloží permu a zemědělskou krajinou. Proto i chod velkých vod a povodňových vln se značně liší i při stejných srážkách nebo současném prudkém zimním tání. Metuje má podstatně větší schopnost tlumit velké vody a v jejím povodí nedochází při povodních k velkým škodám, zatímco na Stěnavě a jejích přítocích je nástup povodňových vln rychlý i strmý a působí značné škody v obcích a městech. Vzhledem k nemalé intenzitě přeměny krajiny člověkem a narušení přirozeného vodního režimu krajiny existuje v CHKO značná potřeba revitalizace říčních systémů (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR 2019).

V roce 2002 bylo z celkového počtu trvale bydlících obyvatel v trutnovském kraji zásobeno vodou v posuzovaném území celkem 91,8 % obyvatel. Z veřejných vodovodů provozovaných vodohospodářskými společnostmi to bylo 76 % obyvatel, z vodovodů provozovaných místními úřady 15,8 % obyvatel. Individuálně z vlastních zdrojů bylo zásobováno 2,1 % obyvatel. Okres Trutnov jako jediný v Královéhradeckém kraji je významně závislý na dodávce pitné vody z povrchových zdrojů (PRVK Královéhradeckého kraje 2004).

Z těchto zdrojů je zásobována prioritně severní část okresu. Jižní část je zásobována zdroji zejména z křídových útvarů a částečně (ne nevýznamně) i z kvarterních sedimentů. Pro tyto zdroje je charakteristické zvýšené bakteriologické znečištění a obsah dusičnanů. V horských podzemních vodách pak nízké pH, nízký obsah vápníku a výskyt radonu (PRVK Královéhradeckého kraje 2004).

Tabulka 1 – Zdroje pitné vody pro obec Chvaleč

Obec	Číslo zdroje	Název zdroje	Průměrný výkon v l/sec.	Max. výkon v l/sec.
Chvaleč	5214.69.01	prameniště Svíčka	2,0	5,5
	5214.69.02	prameniště Hájenka	0,1	0,1
	5214.69.03	vrt Chvalen	1,3	1,3

Zdroj: PRVK Královéhradeckého kraje. 2004. Územní celek Trutnov. A.5 Souhrnná zpráva. Vodohospodářsko-inženýrské služby spol. s r. o., Hradec Králové. Available from http://www.kr-kralovehradecky.cz/images/GIS/PRVK/PRVK_okres_Trutnov-souhrnna_zprava.pdf

Obec Chvaleč je napojena na veřejný vodovod Chvaleč, číslo vodovodu: 5214.69., provozovatelem vodovodu je obec Chvaleč. Bez vodovodu se nacházela k 1. 1. 2020 místní část Petříkovice, kde se s výstavbou nepočítá, neboť každý z domů má svoji vlastní studnu.

3.4 Zadání územního plánu

Stavební zákon, Část třetí, Hlava III, Díl 3, Oddíl 2, § 47 uvádí:

Zadání územního plánu:

(1) Na základě rozhodnutí zastupitelstva obce o pořízení územního plánu, na základě územně analytických podkladů a s využitím doplňujících průzkumů a rozborů pořizovatel ve spolupráci s určeným členem zastupitelstva (dále jen „určený zastupitel“) zpracuje návrh zadání územního plánu. V návrhu zadání stanoví hlavní cíle a požadavky na zpracování návrhu územního plánu, případně vymezí řešené území u územního plánu pro vymezenou část území hlavního města Prahy.

(2) Pořizovatel zašle návrh zadání územního plánu dotčeným orgánům, sousedním obcím, krajskému úřadu. V případě pořizování územního plánu jiným obecním úřadem zašle pořizovatel návrh zadání též obci, pro kterou ho pořizuje. Pořizovatel doručí návrh zadání veřejnou vyhláškou. Do 15 dnů ode dne doručení může každý uplatnit u pořizovatele písemné připomínky. Do 30 dnů od obdržení návrhu zadání mohou dotčené orgány a krajský úřad jako nadřízený orgán uplatnit u pořizovatele vyjádření, ve kterém uvedou požadavky na obsah územního plánu vyplývající z právních předpisů a územně plánovacích podkladů. V téže lhůtě uplatní krajský úřad jako příslušný úřad u pořizovatele stanovisko, sousední obce mohou uplatnit podněty. Nejpozději 7 dní před uplynutím této lhůty doručí příslušný orgán ochrany přírody pořizovateli a příslušnému úřadu stanovisko podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny. K připomínkám, vyjádřením a podnětům uplatněným po uvedených lhůtách se nepřihlíží.

(3) Krajský úřad jako příslušný úřad ve stanovisku podle odstavce 2 uvede, zda má být návrh územního plánu posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí, případně stanoví podrobnější požadavky podle § 10i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Pokud má být návrh územního plánu posuzován z hlediska vlivů na životní prostředí nebo pokud příslušný orgán ochrany přírody ve stanovisku podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny nevyloučil významný vliv na evropsky významnou lokalitu či ptačí oblast, doplní pořizovatel do návrhu zadání požadavek na vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území.

(4) Na základě výsledků projednání pořizovatel ve spolupráci s určeným zastupitelem upraví návrh zadání a předloží jej ke schválení.

(5) Zadání územního plánu schvaluje zastupitelstvo obce, pro jejíž území je územní plán pořizován. V odůvodněných případech nebo z podnětu dotčeného orgánu zastupitelstvo obce uloží v zadání zpracování variantního řešení návrhu územního plánu.

(6) Náležitosti obsahu zadání územního plánu stanoví prováděcí právní předpis.

Ministerstvo pro místní rozvoj a Ústav územního rozvoje připravili osnovu zadání územního plánu sestavenou do tabulky (viz Příloha 1).

Základní platné zásady:

1. Je třeba dodržet členění požadavků do bodů a) až h) dané přílohou č. 6 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.
2. Požadavky bodů a) až h) jsou minimálním rozsahem zadání. Je možné je doplnit o další body.
3. Posloupnost bodů je třeba dodržet, a to i pro usnadnění orientace v textu. Při rozšíření osnovy zadání o další body je jejich abecední značení průběžné. Obdobně, je-li vynechán bod vztahující se k hlavnímu městu Praze, je bod h)

označen jako bod g) – princip řazení a značení bodů respektuje formu danou Legislativními pravidly vlády.

4. Nevyplyvá-li pro některý bod relevantní požadavek pro zadání územního plánu, je potřebné tento fakt uvést.
5. Pokud by se opakoval stejný požadavek ve více bodech osnovy, je možné uvést požadavek jen v jednom bodu a v ostatních bodech na něj odkázat.
6. U bodů:
 - a. upřesnění požadavků vyplývajících z politiky územního rozvoje,
 - b. upřesnění požadavků vyplývajících z územně plánovací dokumentace vydané krajem,
 - c. upřesnění požadavků vyplývajících z územně analytických podkladů, zejména z problémů určených k řešení v územně plánovací dokumentaci a případně doplňujících průzkumů a rozborů,
 - d. další požadavky; těmi se rozumí například požadavky obce, požadavky vyplývající ze zprávy o uplatňování územního plánu podle § 55 odst. 1 stavebního zákona, nebo z projednání s dotčenými orgány a veřejností.
 - e. Není nutné uvádět abecední značení (příp. číslování) a názvy jednotlivých bodů, postačí členění požadavků do příslušných odstavců. Přehledné značení usnadní činnost ve fázi odůvodnění návrhu územního plánu při vyhodnocení, jak byly splněny požadavky zadání. Výše uvedené body není třeba začleňovat automaticky, nýbrž jen v tom případě, pokud existuje příslušný požadavek vyplývající z uvedených dokumentů a postupů.
7. Pokud je v zadání územního plánu uloženo zpracování variant řešení, obsahuje zadání požadavky a podmínky pro jejich posuzování – viz § 11 odst. 3 vyhlášky č. 500/2006 Sb.
8. Jestliže zastupitelstvo obce požaduje, aby byl pořízen územní plán nebo jeho vymezená část s prvky regulačního plánu, uvede se tato skutečnost v zadání územního plánu; tato skutečnost musí být vysloveně uvedena v rozhodnutí zastupitelstva v souladu s § 43 odst. 3 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.
9. Pro změny územního plánu se osnova zadání použije obdobně.

O pořízení územního plánu rozhoduje zastupitelstvo na svém zasedání, schvaluje zadání, vypořádání námitek a připomínek, ale hlavně územní plán vydává (uvádí v platnost). Se zpracovatelem územního plánu v průběhu prací komunikuje tzv. určený zastupitel – to je člen zastupitelstva, kterého zastupitelstvo k tomu pověří. Ten v průběhu prací informuje ostatní zastupitele a získává od nich případné pokyny pro zpracovatele. Zastupitelé jsou tak v průběhu prací o všem informováni. Je ale na každém členovi zastupitelstva, aby se s předloženými dokumenty podrobně seznámil. Se zpracovatelem lze také dohodnout prezentace v průběhu jeho práce na zasedání zastupitelstva.

Projektantem bývá většinou architekt. Pro zpracování územních plánů má odborné vzdělání a praxi. Územní plán musí být vždy autorizován oprávněnou osobou – autorizovaným architektem.

Pořizovatelem zpravidla bývá pracovník tzv. „úřadu územního plánování“, tedy obecního úřadu „obce s rozšířenou působností“. Ten pořizuje územní plán bezplatně a nemůže obec odmítnout, může však z důvodu velké vytíženosti pořizování odložit. Obec se dále může rozhodnout pro pořizovatele „soukromníka“, ten však pořizuje územní plán za úplat. Pro vykonávání této profese je potřeba mít „osvědčení zvláštní odborné způsobilosti pro správní činnosti v územním plánování“, příslušné vysokoškolské vzdělání a potřebnou praxi. Do jednání o územním plánu několikrát vstoupí „dotčené orgány“, to jsou např. Městský úřad daného ORP, jednotlivá ministerstva, Hasičský záchranný sbor, Policie ČR, sousední obce a mnoho dalších. Dotčené orgány hájí veřejné zájmy a dbají na dodržování zákonů spadajících do jejich kompetence. V neposlední řadě je to veřejnost, kdo ovlivňuje podobu územního plánu. K územnímu plánu se může vyjádřit kdokoli, koho se to nějak dotýká, tedy například občané dané obce, vlastníci pozemků, investoři, občanská sdružení, ale též tzv. „zástupce veřejnosti“ a tzv. „oprávněný investor“ (viz Tabulka 2) (MMR 2018).

Tabulka 2 – Postup zpracování územního plánu

E	č.	Krok	SCHVALOVATEL	POŘIZOVATEL	ZPRACOVATEL
A	1	Návrh na pořízení ÚP	X		
	2	Posouzení úplnosti návrhu		X	
	3	Schválení návrhu	X		
	4	Zadání ÚP		X	
	5	Projednání zadání (vyvěšení)		X	
	6	Schválení zadání	X		
B	7	Návrh ÚP			X
	8	Veřejné projednání návrhu		X	
	9	Stanovisko pořizovatele		X	
	10	Vydání obecní vyhlášky	X		
	11	Evidence ÚP		X	

Zdroj: PERLÍN R. 2015. Přednášky předmětu Územní plánování a urbanismus. Přírodovědecká fakulta UK, Praha.

3.5 Vliv územního plánu na životní prostředí a dopravu

Územní plánování je v České republice součástí stavebního zákona (č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů; dále SZ). Územně plánovací činnost vychází z posouzení současného stavu a vývoje konkrétního území a na tomto základě se navrhuje účelné využití ploch a pozemků. Má zajistit udržitelný rozvoj území, harmonizaci soukromých a veřejných zájmů, ochranu veřejného zájmu a racionální využívání

přírodních zdrojů. Na jedné straně vytváří podmínky pro rozvoj aktivit soukromého i veřejného charakteru, na druhé straně má vytvářet předpoklady pro eliminaci nepříznivého vlivu obyvatel na jednotlivé složky životního prostředí (Vavrouchová 2018).

Zásadní průnik mezi procesem posuzování vlivů na životní prostředí a územním plánováním představují nástroje územního plánování. Těžiště významu lze v tomto kontextu spatřovat v nástrojích koncepčního charakteru (Politika územního rozvoje, územně plánovací dokumentace), důležitou roli v obecné rovině ale sehrávají i nástroje založené na průzkumech a rozborech území (územně plánovací podklady) (Vavrouchová 2018).

Strategické vyhodnocení vlivů na životní prostředí je obligatorní součástí Politiky územního rozvoje a Zásad územního rozvoje a příslušným úřadem pro výkon přenesené působnosti na úseku posuzování vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví je Ministerstvo životního prostředí, v případě územního plánu se strategické posouzení stává povinným až na základě rozhodnutí příslušného orgánu a spadá do agendy Krajských úřadů.

Posouzení politiky územního rozvoje indikuje § 32 odst. 2 SZ: „K návrhu politiky územního rozvoje ministerstvo (životního prostředí) zajistí vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Ve vyhodnocení vlivů na životní prostředí se popíší a vyhodnotí zjištěné a předpokládané závažné vlivy politiky územního rozvoje na životní prostředí a přijatelné alternativy naplňující cíle politiky územního rozvoje.“ Součástí je i vyhodnocení vlivů na soustavu NATURA 2000, pokud je vliv indikován či jej nelze vyloučit, hledá se alternativní řešení či dochází k návrhu kompenzačních opatření. Návrh politiky je upraven dle závěrů vyhodnocení. Podle § 34 písmena d je součástí upraveného návrhu politiky též „sdělení, jak bylo zohledněno vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (vysvětlení konceptu viz dále v této kapitole) s uvedením důvodů výběru přijaté varianty řešení.“ Obdobný postup je platný i pro zpracování zásad územního rozvoje (na krajské úrovni) (Vavrouchová 2018).

Posouzení vlivu uvedených koncepcí na životní prostředí je součástí širšího konceptu, který pro tyto účely zavádí speciálně stavební zákon – vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Udržitelný rozvoj je pojmové spojení vycházející z environmetálních věd a jeho první definici lze nalézt ve zprávě *Naše společná budoucnost z roku 1987*. Obecně je udržitelnost definovaná jako rovnováha tří pilířů:

- životní prostředí,
- ekonomický rozvoj,
- sociální podmínky (Vavrouchová 2018).

Udržitelný rozvoj území lze pak při konfrontaci s obecnou charakteristikou konkretizovat takto:

- příznivé životní prostředí z antropogenního i ekosystémového hlediska,
- vyvážený hospodářský rozvoj s minimem disparit a danou mírou soběstačnosti,
- soudržnost společenství obyvatel území a kvalita života (příznivé sociální podmínky pro bydlení, práci a rekreaci včetně spolkového a kulturního života) (Vavrouchová 2018).

Udržitelný rozvoj území je pak definován ve Stavebním zákoně (§ 18 odst. 1) tímto ustanovením: Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích (Vavrouchová 2018).

Politika územního rozvoje (dále jen PÚR) je „nejvyšší“ územní plán, který určuje základní požadavky na rozvoj území celé České republiky. Jsou v ní konkretizovány základní úkoly územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech. Důležité je, že PÚR je závazná pro pořizování zásad územního rozvoje krajů, územních plánů všech obcí, regulačních plánů i rozhodování v území (§ 31 odst. 4 stavebního zákona). Znamená to, že záměry, které se objeví ve schválené PÚR, se mohou velmi snadno dostat také do zásad územního rozvoje a následně do územních plánů jednotlivých obcí (Kuk 2011).

Delgado s kolegy (2015) zkoumali strategii politik územního rozvoje venkova s cílem stimulovat rozvoj venkova, která vyvolala velký zájem o Latinskou Ameriku. Delgado s kolegy analyzoval role, které hrají zásady politiky v dynamice a rozvoji venkovních oblastí ve Španělsku a Nikaragui. Dospěli k empirickému porozumění platnosti zásad pro stimulaci změn venkova a k rozvoji politik založených na důkazech. Zároveň s tím zkoumali využití participativních perspektivních nástrojů, které zahrnují komplexní a vyvíjející se povahu venkovských oblastí.

Zemědělská vesnice je tradiční soubor hospodářských a obytných staveb s výrazným veřejným prostorem a veřejnými stavbami (fara, škola, kostel); tento soubor má různé prostorové založení tzv. urbanistické formace, např. starou formu shlukovou, „okrouhlici“ s radiálním uspořádáním honů, formu ulicovou, potoční, návesní, kdy je ulicovka rozšířena nebo přerušena velkým prostorem návsi s návazným uspořádáním honů zpravidla s hranicemi kolmo na směr páteřní komunikace. Charakteristická je dostupnost volné krajiny z většiny parcel usedlostí. Tento charakteristický rys zemědělská vesnice svým novým posláním ztrácí. Vzhledem k tomu, že suburbie vyrostlé v prvním desetiletí polistopadové éry začaly přinášet zejména velkým městům problémy a devastovalo se venkovské i krajinné prostředí, byly upraveny zákonné normy. Stávající právní rámec v důsledku podstatných novel zákona tak podstatně zpřísňuje podmínky pro vymezení ploch veřejného prostranství a vzhledem k neblahému úbytku ploch zemědělského půdního fondu v celorepublikovém měřítku zpřísňuje podmínky pro jeho odnímání. Hlubším významem obnovy venkova v této rovině je proto vracet se k tomu, co bylo vždy na venkově nejcennějším, že tu lidé rozuměli přírodě i vytvořenému kulturnímu světu a že byli pány svého času. Není to návrat k folklóru ani k určité podobě tradiční venkovské architektury. Duch venkova nepřežije díky tomu, že se stane památkou (udržovanou pro návštěvníky z měst) (Štádlarová 2016).

První regulatorní přístup k územnímu plánování definoval Berke jako přístup, kdy určitý plánovač (urbanista) relativně objektivně zhodnotí podmínky a předpoklady rozvoje určitého území a navrhne pro tuto lokalitu směr dalšího rozvoje (Berke 2002).

Hledání nejlepších organizačních opatření na podporu místního ekonomického rozvoje je významným úkolem vedení měst i obcí (OECD 2009).

Udržitelný rozvoj území spočívá ve vyváženém stavu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území (stavební zákon, § 18, odst. 1). Smyslem je harmonický rozvoj území, který respektuje jeho sociální, přírodní a ekonomické možnosti (MMR 2020).

Podle zákona o plánování a rozvoji z roku 2007 (dále jen „PDA“) „subdivize“ znamená rozdělení půdy, jehož výsledkem bude vytvoření povrchového pozemku nebo přeskupení hranic nebo limitů povrchového pozemku. Zahrnuje rovněž odstranění vazby, která spojuje dva nebo více pozemků dohromady, aby se zabránilo tomu, že by se s těmito pozemky jednotlivě zacházelo v katastru nemovitostí (Saskatoon Office 2007).

Územní plánování je z velké části funkcí veřejného sektoru, která má vliv na budoucí územní rozložení činnosti. Jeho cílem je vytvořit racionálnější územní organizaci využití půdy a vazeb mezi nimi, sladit požadavky na rozvoj s potřebou ochrany životního prostředí a k dosažení sociálních a ekonomických cílů. Územní plánování se snaží koordinovat a zlepšovat dopady jiných odvětvových politik na využívání půdy, aby bylo dosaženo rovnoměrnějšího rozdělení ekonomického rozvoje na daném území, než by jinak vytvořily tržní síly. Územní plánování je proto důležitou pákou pro podporu udržitelného rozvoje a zlepšení kvality života (ŠC Šentjur 2012).

Územní plánování se týká metod, které používá veřejný sektor k ovlivňování rozdělování lidí a aktivity v prostoru a čase různých měřítek. Slouží jako prostředek k tomu, aby se zpomalil nekontrolovatelný růst zástavby, ochranu životního prostředí a využití urbanistický pohled. Plánování zabraňuje zastavování půdy, která by měla sloužit zemědělství, rybolovu, lesnictví. Je proto velmi důležité, aby tyto protichůdné zájmy byly vyváženy a koordinovány prostřednictvím územních plánů (FAO 2015).

Územní plánování výrazně ovlivňuje podobu území a jedním ze strategických nástrojů řízení obce. Cílem je zabezpečit rozvoj území, které uspokojí potřeby současné generace, aniž ohrozí podmínky života budoucích generací.

Územní plánování je interdisciplinárním oborem, který proniká do mnoha oblastí lidské činnosti a dotýká se prostoru všude kolem nás. Více či méně působí na každého z nás prostřednictvím umístění staveb v území, a tedy nabídkou infrastruktury, služeb nebo pracovních příležitostí. Protínají se v něm názory veřejnosti se zájmy politické reprezentace a se znalostmi odborníků. Mnohdy tak není snadné nalézt optimální kompromis. Bez koordinace rozvoje území, jeho plánování a řízení by mnoho oblastí světa s vysokým stupněm urbanizace a s vysokou koncentrací obyvatelstva nemohlo fungovat. Ve vyspělých státech světa je proto naprosto nezbytnou součástí fungování společnosti (Burian 2014).

Obec je základní správní územní jednotkou, která může ovlivnit udržitelnost svého území. Proto je plnění této povinnosti důležité pro zabezpečení udržitelného rozvoje celé České republiky. Kromě toho by měla každá obec usilovat o to, aby se v ní dobře žilo i budoucím generacím. Stavební zákon ukládá obcím a krajům vyhodnocovat vlivy územně plánovacích dokumentů a záměrů v nich obsažených na životní prostředí, hospodářský rozvoj a soudržnost společenství (MMR 2020).

Cílem Metodiky MMR je sjednotit a zpřesnit postup hodnocení vlivu územního plánování na udržitelný rozvoj obce. Metodika je založena na měřitelnosti procesů v území pomocí indikátorů a na základě vybraných tematických oblastí rozvoje dle zákona č. 183/2006 Sb. (stavebního zákona), vyhlášky č. 500/2006 Sb., a její aktualizace vyhláškou č. 458/2012 Sb. (MMR 2020)

Metodika hodnotí vliv územně plánovací dokumentace a Politiky územního rozvoje na udržitelný rozvoj území v návaznosti na zpracování územně analytických podkladů, jejichž součástí je i „Rozbor udržitelného rozvoje území“ (MMR 2020).

Související legislativa:

- Ústava České republiky uvádí v čl. 7: „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství“ a v čl. 8: „Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.“
- Zákon o obcích č. 128/2000 Sb. § 35 odst. 2: „V samostatné působnosti obce je uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku. Územně analytické podklady jsou základem popisu aktuálního stavu v obci...“
- Zákon o krajích č. 129/2000 Sb., § 1, odst. 4, dle něhož „Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.“
- „Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) v §18, odst. 1: „Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území...“
- v §19, odst. 2: „Úkolem územního plánování je také posouzení vlivů ... na udržitelný rozvoj území.“

Podle rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 17. 6. 2014, čj. 50 A 7/2014-104*) k § 4 odst. 1 písm. b) bodu 1 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (v textu jen "vyhláška o územním plánování").

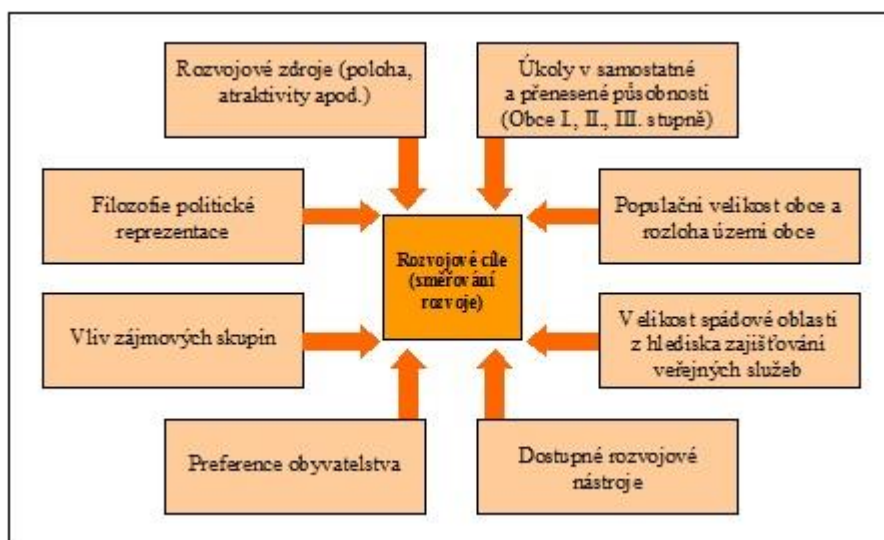
I. Identifikace silných a slabých stránek a příležitostí a hrozeb pro území obce (tzv. SWOT analýza) je povinnou součástí rozboru udržitelného rozvoje území v rámci územně analytických podkladů, nikoliv součástí samotného územního plánu (k § 4 odst. 1 písm. b) bodu 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti).

II. Územně analytické podklady byly i před 1. 1. 2013 závazným podkladem pro pořízení územního plánu obce (k § 11 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti) (Nejvyšší správní soud 2015).

Každé místo má své neopakovatelné kombinace určitých vlastností, které vytvářejí potenciály jeho přírodního, kulturního a ekonomického rozvoje. Využitelnost těchto potenciálů je závislá na smysluplné aktivitě obyvatel, poloze místa a na velikosti kapitálu, který je k dispozici. Kombinace těchto vstupů do jisté míry předurčuje i optimální strategii chování obcí

i celého regionu ve využívání svého bohatství. Při určitém zjednodušení můžeme rozlišit tři základní oblasti rozvojových aktivit obce:

- zajištění podmínek pro život obyvatel a podnikání (přímý vliv investiční aktivity převážně infrastruktura),
- vytváření prostředí pro rozvoj občanských aktivit (nepřímý vliv),
- vytváření prostředí pro rozvoj ekonomických aktivit (nepřímý vliv) (Asociace regionalistů z. s. 2012).

Obrázek 2 Faktory působící na rozvojové rozhodování

Zdroj: Asociace regionalistů z. s. 2012. Rozvojové rozhodování obce. Portál na podporu rozvoje obcí, Trutnov. Available from <http://m.rozvojobci.cz/news/rozvojove-rozhodovani-obce/>

Důležitou součástí činnosti obce je zajišťování veřejných služeb, resp. veřejných statků. Základními kritérii jsou dělitelnost spotřeby a vylučitelnost ze spotřeby. Veřejné (kolektivní) statky jsou statky, u nichž existuje nedělitelnost spotřeby (např. užitek z užívání mostu je stejný pro jednu či deset osob; omezením užívání mostu je jeho kapacita), nevylučitelnost ze spotřeby (např. v případě veřejného osvětlení nemůžeme někomu zabránit užívat tohoto zdroje světla, aniž bychom tak zabránili všem) a nulové mezní náklady na každou další spotřebovanou jednotku (pokud půjde po mostě či pod veřejným osvětlením více osob, nevznikají tak obci žádné další náklady oproti nákladům na udržení funkčnosti tohoto statku s jediným uživatelem) (Asociace regionalistů z. s. 2012).

Poskytování veřejných statků ze strany obce je úzce spojeno s obecním majetkem. V oblasti čistých veřejných statků jde zejména o zajištění veřejného osvětlení, funkčnost veřejných komunikací či ochranu životního prostředí. Typickými smíšenými veřejnými statky je oblast školství či sociálních služeb. Veřejné statky mohou být na obecní úrovni zabezpečovány pomocí rozpočtu obce a příspěvkových organizací obce, pomocí municipálních podniků či pomocí soukromých firem. Volba formy produkce veřejných statků závisí na charakteru statku. V případě nezbytných služeb s potřebou vysoké spolehlivosti je vhodnější municipální podnik. Obec rovněž může zvažovat celkové, či částečné financování veřejných statků (Asociace regionalistů z. s. 2012).

3.6 Udržitelný rozvoj a územní plánování

Pojem udržitelný rozvoj se používá od 70. let minulého století. Koncept se rozšířil především s uveřejněním knihy *Limity růstu* (*Limits to Growth*) (Meadows 1972), kde byly na základě simulačních modelů definovány rozvojové scénáře pro budoucí vývoj lidstva. Další posun v rozvoji koncepce udržitelného rozvoje v mezinárodním měřítku znamenal přijetí zprávy Světové komise pro prostředí a rozvoj (WCED) Valným shromážděním OSN v roce 1987 a následně i Světový summit v Rio de Janeiru (1992) za účasti delegací 178 zemí a řady mezinárodních i nevládních organizací. Zde přijaté dokumenty Agenda 21 a Deklarace vymezily strategický plán a principy pro formování a implementaci politiky udržitelného rozvoje (Hruška & Foldynová 2013).

Hlavním cílem je dosažení stavu, kdy rozvoj území směřuje k udržitelnosti. Procesem k dosažení tohoto cíle je snižování rizik v území a optimalizace využití jeho potenciálu. Tento proces může být ovlivněn negativním i pozitivním způsobem vnějšími vlivy, které mohou způsobit různí aktéři. Dosažení cílového stavu by se mělo stát prioritou orgánů veřejné správy (zejména ústředních orgánů státní správy). Z nástrojů, které má veřejná správa k dispozici, je nejúčinnější využití integrovaného prostorového plánování (Hruška & Foldynová 2013).

Problematika udržitelného rozvoje je řešena ve třech základních pilířích (environmentální, sociální, hospodářský). V oblasti územního plánování je však nejvíce řešena environmentální oblast, oblast sociální soudržnosti a hospodářských podmínek je upozaděna. Každé území je nutné hodnotit v kontextu všech tří pilířů bez preference některých z nich (Hruška & Foldynová 2013).

Legislativa definuje z hlediska rozvoje území tyto pilíře udržitelného rozvoje (§ 19 odst. 2 Stavebního zákona):

- Environmentální pilíř: příznivé životní prostředí.
- Ekonomický pilíř: hospodářský rozvoj.
- Sociální pilíř: soudržnost společenství obyvatel území (Hruška & Foldynová 2013).

V rámci zpracování metodiky došlo k dekompozici témat definovaných ve Vyhlášce č. 500/2006 Sb. v platném znění na jednotlivá témata a podtémata, která komplexně pokrývají problematiku sledovanou v rámci ÚPD a ÚPP. Téma řešící zájmy obrany a bezpečnosti území bývá do ÚP doplněno z toho důvodu, že byt' žádná pasáž stavebního zákona to jednoznačně nedefinuje, přesto je úkolem územní plánovací činnosti zohlednit i tuto problematiku. Jedná se o průřezové téma, které bývá popisováno zejména verbálně, nicméně do vyhodnocení územních podmínek vstupovat nebude (Hruška & Foldynová 2013).

Pro posouzení a následné vytvoření SWOT analýzy pak vzniká celkem 12 témat. Pro to, aby byly metodiky zpracování RURÚ v rámci ÚAP a vyhodnocení vlivů ÚPD na udržitelný rozvoj území propojené a navazovaly na sebe, musí obě metodiky používat dekompozici na shodných 12 témat. Těchto 12 témat je dekomponováno na 39 podtémat. Pro správné uchopení a posouzení jednotlivých témat bylo nutné je rozdělit na klíčová

podtémata, k tématům bylo přiřazeno 2-5 podtémat v závislosti na jejich šíři (Hruška & Foldynová 2013).

1. Reliéf, horninové prostředí a geologie

Geologické podmínky pro umístování staveb a ostatní geologická rizika (HG1)

Těžba nerostných surovin (HG2)

2. Vodní režim

Hydrologické a hydrogeologické poměry (V1)

Vodní zdroje-jejich význam a ochrana (V2)

Záplavová území (V3)

3. Hygiena životního prostředí

Kvalita ovzduší (HŽP1)

Staré zátěže, odpady a odpadové hospodářství, brownfields (HŽP2)

Hluková zátěž (HŽP3)

4. Ochrana přírody a krajiny

Krajina (OPK1)

Přírodní potenciál území a jeho ochrana (OPK2)

5. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Zemědělský půdní fond (ZPF1)

Pozemky určené k plnění funkcí lesa (ZPF2)

6. Technická infrastruktura

Zásobování pitnou vodou (TI1)

Odvádění a zneškodňování odpadních vod (TI2)

Zásobování plynem (TI3)

Zásobování teplem (CZT) (TI4)

Zásobování elektrickou energií (TI5)

Spoje (pokrytí území signály) (TI6)

7. Dopravní infrastruktura

Silniční síť (VD1)

Železniční síť (VD2)

Letecká doprava (VD3)

Vodní doprava (VD4)

Dopravní obslužnost území veřejnou dopravou (VD5)

8. Sociodemografické podmínky

Sídelní struktura (SD1)

Demo-sociální situace (SD2)

Občanská vybavenost (SD3) (Hruška & Foldynová 2013)

9. Bydlení

Bytový fond a jeho struktura (B1)

Stáří a kvalita bytového fondu (B2)

Dostupnost bydlení (pro obyvatelstvo) (B3)

10. Rekrece

Rekreační atraktivita (R1)

Rekreační infrastruktura (R2)

Individuální rekreace (R3)

11. Hospodářské podmínky

Ekonomická funkce území (HP1)

Rozvojový potenciál území pro ekonomické aktivity (HP2)

Struktura ekonomických subjektů (HP3)

Trh práce (HP4)

Zdroje a užití veřejných rozpočtů (HP5)

12. Zájmy obrany a bezpečnosti území

Ohrožení území přírodními jevy (povodně, sesuvy) (Hruška & Foldynová 2013)

3.7 Územní plánování v evropském kontextu

Newman a Thornley ve své knize *Urban Planning In Europe* v závěru uvádějí 4 hlavní současné trendy v územním plánování evropských měst. Prvním z nich je fragmentace zodpovědnosti za plánovací proces, ve kterém popisují existenci rozdílné úrovně decentralizace plánovacího procesu v různých zemích Evropy. Typickým rysem je rozdělené rozhodování veřejného, poloveřejného a soukromého sektoru, což vede k nepřehlednému procesu plánování. Druhou oblastí je územní plánování a ekonomický rozvoj. Současným trendem v územním plánování je větší zapojení soukromého sektoru v procesu plánování. Třetím trendem je nově zapojení sociálních otázek a ochrana životního prostředí. Klade se důraz na sociální otázky, otázky v územním plánování a na problematiku odtržení územního plánování a sociální politiky EU, které ovšem oba autoři považují za podřadnou. Posledním trendem je prosazování a zodpovědnost za územní plánování. Jsou snahy převedení části zodpovědnosti na soukromý sektor, který je do procesu rozhodování také zapojen (Newman & Thornley 1996).

3.7.1 Bosna a Hercegovina

Metodika územního plánování v Republice srbské, která byla vydána v roce 1996 a je dodnes používána, je vypracována v souladu s právními předpisy jako zjednodušená varianta metodiky používané v předcházejícím období a poukazuje zvláště na omezení přípravné fáze zpracování dokumentace (program pro přípravu plánu, prováděcí směrnice apod.) a omezení demokratické účasti při schvalovacích procedurách (bylo zrušeno schvalování konceptu územního plánu zastupitelstvem obce), čímž došlo k ohrožení kontinuity plánování a ochrany veřejných zájmů. Federace Bosna a Hercegovina, na rozdíl od Republiky srbské, schválila novou metodiku pro přípravu územně plánovací dokumentace (Úřední list B&H 52/02), která se do značné míry opírá o metodiku B&H z roku 1987 a považuje za adekvátní podrobnější přístup k přípravné fázi zpracování plánů (Milojević 2008).

Územní plánování v podmínkách transformace probíhá v rámci všeobecných sociálně-ekonomických vztahů, které procházejí fází přechodu a adaptace na požadavky nové doby. Ve většině zemí tato transformace neprobíhá tak, že by byly předem formulovány charakter a pozice územního plánování včetně nových právních předpisů, naopak praxe vyhodnocuje situaci v souladu s dynamickými potřebami trhu a předkládá pozitivní a negativní příklady nových trendů. Reforma územního plánování a řízení územního rozvoje v podstatě sleduje dosažení vyšší pružnosti nástrojů územního plánování (aplikací funkčního zónování) ve vztahu k dynamickým potřebám tržního kapitálu a vyšší operativnosti (aplikací GIS) tak, aby byly urychleny schvalovací procedury jak z hlediska potřeb obyvatelstva, tak – a to zvláště – investičních záměrů většího rozsahu. Snaha o vytvoření integrovaného jedinečného informačního systému řadí územní plánování a plánování měst mezi aktivity sledované s velkým zájmem celou veřejností. Tento informační systém, jehož primární role spočívá v poskytnutí mechanismu usnadňujícího realizaci transformačních změn, bude fungovat i jako regulátor a kontrolor krizových situací vyplývajících z disparit v rozvoji, které byly a jsou pro Bosnu a Hercegovinu příznačné. Nová forma plánování, která by se při povrchní interpretaci mohla jevit jako metoda, která redukuje plánovací prvky a snižuje odbornou úroveň přípravy transformačních urbanistických projektů, má naopak výhodu v tom, že dokonale propojuje všechny relevantní prvky ovlivňující územní plán (Milojević 2008).

3.7.2 Dánsko

V ekonomické úrovni existují regionální rozdíly mezi východem a západem Dánska. V poslední době se prosazuje trend přesunu ekonomického růstu a tím i obyvatel východním směrem do Kodaně a Aarhusu a dalších městských růstových center. V Aarhusu a Kodani, největších růstových centrech Dánska, vzniká tlak na proces městské expanze do venkovských zón, převážně z důvodu vysoké poptávky po bydlení, ale také např. z důvodu malého počtu tzv. brownfields. Prostorové plánování Dánska významně ovlivnila reforma struktury místní samosprávy, která vstoupila v platnost k 1. lednu 2007 a měla značný vliv na podobu systému prostorového plánování v Dánsku. Tehdejších 14 samosprávných krajů a 271 okresů se zredukovalo na nynějších 5 regionů a pouze 98 okresů (Damborský & Grill 2009).

Dánsko se může pyšnit relativně jednoduchým a silně decentralizovaným systémem prostorového plánování, v němž je zodpovědný za hájení národních zájmů při prostorovém

plánování ministr životního prostředí, a to prostřednictvím národního plánování. Regionální úřady pak připravují a revidují strategické plány pro územní a regionální rozvoj v každém ze svých regionů. Municipální úřady jsou odpovědné za komplexní plánování a regulaci využití území na municipální a lokální úrovni. Lokální plány se zpracovávají, jen je-li to zapotřebí. Základem a stěžejním dokumentem dánského prostorového plánování je zákon o plánování, který byl schválen v roce 1924 (od té doby byl mnohokrát revidován). Současný aktuální dokument je platný od roku 2007 (Damborský & Grill 2009).

Mezi cíle tzv. zákona o plánování patří zajistit určitou syntézu mezi společenskými zájmy v rámci prostorového plánování a využitím území a přispět k ochraně přírody a životního prostředí vůbec, za účelem zabezpečení udržitelného rozvoje při současném respektování společenského života. Mezi stěžejní témata patří: snaha o vhodný a přiměřený rozvoj celého Dánska a jeho jednotlivých regionů a měst na základě aktuálních podmínek, vytvářet a zachovávat hodnotnou zástavbu, prevence znečištění vody, půdy a ovzduší, maximální zapojení veřejnosti do plánovacích procesů. Zákon o plánování obsahuje vedle obecných pravidel pro celé území Dánska také speciální pravidla zasahující do plánování pobřežních oblastí, kam by neměla směřovat výstavba, kterou je možno umístit v jiné lokalitě (Damborský & Grill 2009).

Základním elementem plánovacího systému je rozdělení území Dánska na tři zóny, tj. městskou, rekreační a venkovskou. Plány jsou zpracovávány na čtyřech úrovních, tj. národní, regionální, municipální a lokální. Základními instrumenty, s jejichž pomocí probíhá prostorové plánování v Dánsku na národní úrovni, jsou: základní pravidla zákona o plánování, Národní plánovací zpráva, Národní plánovací direktivy pro oblast hlavního města Kodaně, Přehled národních zájmů municipálního plánování, další národní direktivy, veta a nařízení. V dnešní době se národní plánování uplatňuje pomocí hodnocení současného stavu a cílů budoucího rozvoje zejména v Národní plánovací zprávě, závazných instrukcích, národních plánovacích direktiv apod. Národní plánovací direktivy by měly nahradit municipální a lokální plánování v případě, kdy by měly rozvojové projekty zásadní vliv na společnost (Damborský & Grill 2009).

Rozdíl mezi venkovskými a městskými zónami by měl být zřetelný, těžit z rozvoje by mělo celé Dánsko, prostorové plánování a investice do infrastruktury by měly být úzce provázané, prostorové plánování by mělo být komplexní, prostorové plánování by mělo být založeno na respektování životního prostředí. Priority národního prostorového plánování (pro městské regiony) spočívají ve vytvoření společného přístupu, který nahradí individuální municipality tak, že města budou moci vytvořit základ pro vznik inovačního prostředí založeného na znalostech a službách (Damborský & Grill 2009).

Mezi výhody dánského prostorového plánovacího systému patří zejména skutečnost, že vychází z jednoho základního dokumentu, na který poté navazují další plány a strategie nižších územních úrovní (v České republice se jedná o dva základní dokumenty, tj. Strategii regionálního rozvoje a Politiku územního rozvoje). Procesy zastřešené pouze jednou institucí jsou snazší na koordinaci. Výhodou dánského systému je jeho kontinuita. Ministr životního prostředí připravuje Národní plánovací zprávu po každých volbách do parlamentu a zprávu o národních zájmech v rámci municipálního plánování před každými regionálními a městskými

volbami. Po reformě Plánovacího zákona lze pozitivně hodnotit i zesílení veřejné participace v procesech přípravy plánovacích dokumentů. Specifikem a negativem plánování v ČR obecně je značné množství rozvojových dokumentů, jež jsou málo provázané (obecně se pro tento stav používá pojem přeprogramování) (Damborský & Grill 2009).

3.7.3 Velká Británie

Problematika prostorového plánování ve Velké Británii spadá do působnosti zákona o plánování a vyvlastnění), který byl přijat v prosinci roku 2004. Cílem přijetí zákona byla zejména reforma a zefektivnění plánovacího systému a zároveň posílení udržitelnosti, srozumitelnosti, rychlosti a flexibility plánovacího procesu (Machová 2009).

Plány jsou zpracovávány ve dvou základních úrovních:

- regionální prostorová strategie-každý regionální orgán zodpovědný za prostorové plánování připravuje strategii, která stanovuje obecné cíle rozvoje regionu na období patnácti až dvaceti let; hlavním účelem strategie je přispět k udržitelnému rozvoji regionu. Strategie také navrhuje přípravu dokumentů týkajících se využití území na lokální úrovni (např. doprava),
- místní rozvojový rámec-systém místních rozvojových rámců je zakotven v zákoně o plánování a vyvlastnění a vstoupil v účinnost v září 2004; účelem je zefektivnění plánovacího procesu na lokální úrovni a podpora aktivního přístupu k řízení rozvoje území; místní rozvojový rámec obsahuje tzv. rozvojové plánovací dokumenty), které obsahují hlavní rozvojové cíle místního rozvojového rámce. Do přípravy a projednání dokumentů musí být zapojena veřejnost a musejí být nezávisle přezkoumány. Po schválení dokumentu musí být všechna další rozhodnutí v souladu s jejich ustanovením (Machová 2009).

Ve Velké Británii existuje poměrně rozsáhlá legislativa zabývající se zapojením veřejnosti do územně plánovacích procesů. Zapojení veřejnosti zahrnuje pořádání průzkumů a anket, jsou definovány požadavky na poskytování informací veřejnosti, stanoveny možnosti veřejnosti podávat námítky apod. Účelem těchto opatření je posílení možností přístupu veřejnosti k informacím a účasti v rozhodovacích procesech. V legislativě definované požadavky jsou však pouze „minimálním standardem“ a je třeba, aby je místní orgány účinně rozvíjely podle lokálních podmínek za účelem vytvoření lepších plánů.

Hodnocení udržitelnosti územně plánovacích dokumentů je ve Velké Británii aplikováno již několik let a může být dobrým zdrojem inspirace a zkušeností pro Českou republiku, kde je tato oblast zatím v raných fázích vývoje. Lze identifikovat několik základních typických rysů britského systému ve vztahu k podmínkám v ČR (Machová 2009).

- chápání jednotlivých pilířů udržitelného rozvoje a aplikace v hodnocení udržitelnosti, oproti hodnocení udržitelnosti územně plánovacích dokumentů v České republice je britský systém hodnocení ucelenější a komplexnější; v České republice se lze při hodnocení často setkat se „škatulkováním“, tj. členěním mezi tři pilíře udržitelného rozvoje, což vede mnohdy ke komplikovanosti hodnocení (Machová 2009),

- dokumenty hodnocení udržitelnosti-ve Velké Británii využívají propracované metodické postupy, které mohou být inspirací pro hodnocení udržitelnosti územních plánů v České republice; je však nutno vzít v úvahu, že ve Velké Británii není striktně vymezeno územní plánování v takovém smyslu, v jakém funguje v České republice (Machová 2009),
- hodnocení udržitelnosti plánů je ve Velké Británii prováděno ex-ante, resp. již od samého začátku samotné tvorby hodnoceného plánu, nikoliv ex-post; pokud hodnocení probíhá současně s přípravou koncepce, je neefektivnější – paralelní práce na plánování a hodnocení strategie umožňuje snadnější zakomponování hledisek udržitelnosti do všech variant rozvojové strategie; tato v britském systému osvědčená zásada by měla být aplikována i při hodnocení udržitelnosti českých územních plánů za účelem zajištění maximální efektivity celého hodnocení (Machová 2009),
- hodnocení udržitelnosti a strategie udržitelného rozvoje-ve Velké Británii má každý region svoji strategii udržitelného rozvoje (v návaznosti na národní strategii udržitelného rozvoje), která určuje obecné strategické cíle udržitelného rozvoje regionu v daném území včetně aktivit v jednotlivých sektorech pro jejich naplňování; regionální cíle udržitelného rozvoje jsou pak účinně využívány jako základ pro hodnocení udržitelnosti regionálních koncepcí (Machová 2009),
- předpokladem pro zjištění úspěšnosti hodnocení udržitelnosti je kvalitní zpětný monitoring, který je součástí plánovacího procesu.

Delgado s kolegy (2015) zkoumali strategii politik územního rozvoje venkova s cílem stimulovat rozvoj venkova, která vyvolala velký zájem o Latinskou Ameriku. Delgado s kolegy analyzovali role, kterou hrají zásady politiky v dynamice a rozvoji venkovních oblastí ve Španělsku a Nikaragui. Dospěli k empirickému porozumění platnosti zásad pro stimulaci změn venkova a k rozvoji politik založených na důkazech. Zároveň s tím zkoumali využití participativních perspektivních nástrojů, které zahrnují komplexní a vyvíjející se povahu venkovských oblastí. Došli k závěru, že místní lidé z venkovských oblastí s různým vývojovým prostředím vnímají řadu společných faktorů, které ovlivňují změnu jejich území.

Poměr obyvatel, žijících ve městě, ve světě neustále roste. V celosvětovém měřítku se počet obyvatel ve městě od roku 1950 do roku 1990 ztrojnásobil (z 733 milionů na 2,26 miliardy, zdroj: OSN, 1991). Situace se sice liší nejen mezi jednotlivými světadíly, ale i mezi rozvojovými a rozvinutými státy, kde je tempo urbanizace podstatně vyšší. Díky tomu se uvádí, že Evropané žijí hlavně v městském prostředí (80 % v 15 zemích EU, na Slovensku 56,5 %), přičemž se městské prostředí chápe v širším smyslu (městské aglomerace, které zahrnují všechny typy městského prostředí). Ochrana životního prostředí patří ke klíčovým prioritám nejen ve vztahu k zabezpečení kvality života obyvatel ve městě, ale i k dosažení udržitelného rozvoje města. Určitě i z těchto důvodů vzniklo v Evropě v poslední době vícero dokumentů a iniciativ v oblasti trvale udržitelného rozvoje měst (Hudeková 2007).

Koncepce trvale udržitelného rozvoje krajiny a společnosti, nebo trvale udržitelného způsobu života/existence oslovuje mimo jiných odborů společenských aktivit i vědu, výzkum, výchovu a vzdělávání. Představuje výzvu zejména pro vědecké disciplíny, které zdůrazňují

celostní, integrované nebo holistické přístupy k životnímu prostředí a celkově ke všem relevantním systémům, které představují předmět geografického výzkumu. Je zřejmé, že možnosti adekvátního porovnávání mezi koncepcí nebo rozvojem, trvalá udržitelnost na jedné straně a holisticky nebo synteticky orientovanými vědeckými disciplínami integrovaného výzkumu na jedné straně a na straně druhé jsou značně limitovány. Kromě jiného i třeba proto, že z už z podstaty věci je obtížné porovnávat rozvojové paradigma a vědecké disciplíny (Huba 2006).

Vědecké disciplíny mají svojí dlouhodobější nebo krátkodobější tradici, metodologii, terminologii apod. Koncepce trvalé udržitelnosti tyto atributy doposud z velké části postrádá. I když právě ve spolupráci diskutovaných vědeckých disciplín a koncepcí trvale udržitelného rozvoje vzniklo a vzniká vícero metodických postupů aplikačního charakteru, ke kterým přispěla právě věda (Huba 2006).

V České republice byla národní strategie udržitelného rozvoje schválena v roce 2004, v roce 2007 byla aktualizována. Strategie udržitelného rozvoje České republiky je jedním z mnoha strategických dokumentů na národní úrovni a její implementace do aktivit prováděných v jednotlivých sektorech a strategických a územních plánů na regionální a místní úrovni není dostatečně zajištěna. Z vyhodnocení naplňování Strategie udržitelného rozvoje ČR v Situační zprávě k Strategii udržitelného rozvoje (2006) prostřednictvím indikátorů sestavovaných na základě oficiálních dat a ověřených metodik vyplývá, že cíle stanovené Strategií nejsou v mnoha případech dostatečně naplňovány (Machová 2009).

Strategii udržitelného rozvoje mají zpracovanou pouze dva kraje – Ústecký a Liberecký, které se v roce 2004 přihlásily k projektu Ústavu pro ekopolitiku.

Před více než deseti lety se Územní agenda (TA) EU zaměřila na posílení územní soudržnosti a byla postavena na třech hlavních cílech Evropské perspektivy územního rozvoje (EBOP), tedy na evropském plánování. Od té doby byly navrženy různé integrované nástroje pro evropský územní rozvoj a vytvořeny nástroje založené na různých iniciativách na podporu postupů územního plánování. Nová TA v rámci specifického cíle posílila shromažďování evropských teritoriálních důkazů prostřednictvím aplikovaného výzkumu a analýz. Nedávné srovnávací studie systémů a postupů územního řízení a územního plánování zdůraznily smysluplné změny, jejich vlivy a možnou další kontinuitu. Lotyšsko spolu s dalšími pobaltskými státy za poslední dvě desetiletí zažilo značné změny v institucionálním uspořádání systému územního plánování a také v plánovací praxi (Auzinš 2018).

Vnitrostátní zákony, místní tradice a praktiky do značné míry definují, jaké politiky územního plánování jsou prováděny a jak jsou prováděny. Stejně jako mnoho jiných oblastí politiky stále probíhá v plánování nezaměnitelný proces evropeizace. Na jedné straně dochází k neformální evropeizaci zdola nahoru prostřednictvím rostoucí interakce mezi vědci a odborníky a rostoucím množstvím prostorových informací a analýz dostupných na úrovni Evropské unie (EU). Na druhé straně k formální evropeizaci shora dolů dochází, když politiky EU, hospodářskou soutěž, hospodářský rozvoj, zemědělství, ochrana přírody, kvalita ovzduší atd. ovlivňují domácí systémy územního plánování, politiku a praxi. Mnoho politik se překrývá a existují různá meziresortní napětí (horizontální koordinace). Empirická analýza navíc v souladu s nejnovější teoretickou literaturou o víceúrovňové správě odhalila, že domácí

politiky a postupy, zejména na vnitrostátní úrovni, určují způsob, jakým evropské politiky ovlivňují plánování. Toto zjištění má důsledky pro všechny členské státy, ale zejména pro ty, jejichž národní plánování prochází zásadní reformou (Evers & Tennekes 2016).

Na „prostorové měřítko“ jako aspekt, které je potřeba prodiskutovat při plánování „udržitelných městských forem“, se zaměřili v regionu Malmö – Lund ve Švédsku a zapojili se tak do diskuze o problémech souvisejících s novým převzetím udržitelnosti v plánovacích dokumentech Malmö, zejména s aktualizací komplexního plánu Malmö z roku 2005. Je potřeba velmi dobře zvážit udržitelný rozvoj v městských formách a pečlivě ho řešit. Mezi typické výroky patří například: „město, které poskytuje dobrý život, je také udržitelným městem“ (Staden som erbjuder ett got liv livää år också den hållbara staden), nebo „Vysoká architektonická kvalita je dobrý výchozí bod pro navrhování udržitelných budov“. Taková prohlášení příliš neříkají, a to, co říkají, lze snadno kritizovat, např. je dobrý život udržitelný? Vždy je třeba dbát na velikost území a jeho hierarchii (Kärrholm 2011).

3.8 SWOT analýza

SWOT analýza je neuvěřitelně jednoduchý, ale výkonný nástroj, který pomůže rozvinout obchodní strategii, ať už jednotlivci budují startup nebo řídí existující společnost. SWOT je zkratkou silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Pomůže ale i v rozhodování některých situací nebo v obchodu proti konkurenci (Parsons 2018).

Zkratka SWOT je odvozena od anglických názvů: Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). Ty zároveň označují jednotlivé kvadranty matice. Jednotlivé tržní faktory se rozdělí na čtyři skupiny, přičemž s každou z nich se bude zacházet jiným způsobem (Čevelová 2011).

Do levé poloviny se zaznamenávají faktory, které mají na danou věc pozitivní dopad a pomáhají uspět v tržním prostředí. V marketingovém plánu na nich lze stavět.

Pravá část naopak zobrazuje negativní skutečnosti, které je potřeba zpracovat, potlačit, nebo být připraven na jejich důsledky.

Metoda SWOT analýzy se v územním plánování používá ke zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území. Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je součástí rozboru udržitelného rozvoje území, který je podmnožinou územně analytických podkladů-nového nástroje územního plánování na úrovni obcí s rozšířenou působností a krajů. Územně analytické podklady (ÚAP) zjišťují a vyhodnocují stav a vývoj území.

ÚAP pořizují:

- úřady územního plánování pro své správní obvody v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování územních plánů a regulačních plánů,
- krajské úřady pro území kraje v podrobnosti a rozsahu nezbytném pro pořizování zásad územního rozvoje (ÚÚR 2006).

Viz § 25-29 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). Silné stránky pomáhají posilovat pozici na trhu. Umožňují identifikovat oblasti, v nichž

je daná oblast lepší než konkurence. Patří sem především schopnosti, dovednosti, znalosti, zdroje, potenciál a dosažené úspěchy – například unikátní know-how, jedinečné přírodní zdroje, zkušenosti zaměstnanci, silná značka, certifikace jakosti, nebo vysoce kvalitní produkt či služba. Skutečnou silnou stránkou je však jenom to, co nějak vybočuje z průměru (Čevelová 2011).

Zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území zahrnuje uvedení jeho silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb v tematickém členění zejména na:

1. horninové prostředí a geologii,
2. vodní režim,
3. hygienu životního prostředí,
4. ochranu přírody a krajiny,
5. zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa,
6. veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu,
7. sociodemografické podmínky,
8. bydlení,
9. rekreaci,
10. hospodářské podmínky.

Po vyhodnocení těchto tematických zjištění a vyhodnocení udržitelného rozvoje území je vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území (viz § 4 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti) (ÚÚR 2006).

Při zpracování průzkumů a rozborů je nutná součinnost zpracovatele průzkumů a rozborů s úřadem územního plánování, s ohledem, na již shromážděné údaje o území a rozpracované ÚAP. Tyto průzkumy a rozborů se budou zpracovávat v podrobnosti přiměřené území jediné obce. Vzorové SWOT analýzy jednotlivých charakteristik ukazuje následující tabulka č. 3.

Tabulka 3 – SWOT analýza – horninové prostředí a geologie

Silné stránky	Slabé stránky
Regionálně významné zdroje stavebních surovin.	Nepříznivé radonové riziko v území. Opuštěné těžební prostory, poddolovaná území.
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj těžby významných zásob stavebních surovin chráněného ložiskového území.	Zpoždění rekultivace vytěžených ploch.

Zdroj: ÚÚR. 2006. Metodický návod pro tvorbu SWOT analýz s příkladem. Ústav územního rozvoje, Praha. Available from <http://www.uur.cz/images/konzultacnistedisko/MetodickeNavody/>

Příležitosti představují externí skutečnosti, které mohou přinést úspěch, pokud je lze identifikovat a správně využít. Patří sem například technologický vývoj, nenaplněné potřeby zákazníků, módní trendy, daňové úlevy, či oborové standardy (Čevelová 2011).

Příležitosti činí při přípravě SWOT analýzy největší problémy. Buď je člověk nedokáže identifikovat vůbec, nebo je zaměňuje se silnými stránkami, případně namísto příležitostí vidí rovnou strategie, které by firma mohla při jejich využití uplatnit (například vstup na nové trhy, výměna distribuční firmy, reklamní kampaň cílená na specifickou skupinu nových zákazníků) (Čevelová 2011).

Hrozby zahrnují skutečnosti, které mohou snížit poptávku, zapříčinit nespokojenost zákazníků, nebo dokonce ohrozit ekonomickou stabilitu firmy. Typickými hrozbami jsou například aktivity konkurentů, změny zákaznických preferencí, živelní pohromy, nebo zavádění regulačních opatření a obchodních bariér (Čevelová 2011).

Provedení komplexní SWOT analýzy poskytuje jedinečnou příležitost získat lepší přehled o tom, jak firma funguje. Je příliš snadné se ztratit v každodenním fungování společnosti a provedení SWOT analýzy umožní získat širší pohled na firmu a pozici, kterou zaujímá v daném oboru (Shewan 2017).

Další výhodou SWOT analýz je, že tuto techniku lze použít na celou řadu scénářů, nejen jako přehled pro firmu. Pomocí SWOT analýz se posoudit potenciální silné a slabé stránky připravované reklamní kampaně, plánovat obsah projektu, nebo dokonce, zda by společnost měla být zastoupena na veletrhu nebo průmyslové akci (Shewan 2017).

Provedení SWOT analýzy umožní zjistit, co společnost dělá dobře, kde by se mohla zlepšit, a příležitosti a hrozby, kterým v podnikání čelí. Provedení SWOT analýzy dává příležitost nejen identifikovat tyto faktory, ale také vyvinout a implementovat konkrétní plány a časové harmonogramy pro potenciální řešení. To může být prospěšné při tvorbě rozpočtových plánů, identifikaci potřeb najímání, při dalším střednědobém až dlouhodobém strategickém plánování (Shewan 2017).

4 Zhodnocení podkladových údajů

Návrh zadání změny č. 2 Územního plánu obce Chvaleč sestavený k projednání ve smyslu § 47 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, zpracovaný v souladu s § 11 a s přílohou č. 6 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění pozdějších předpisů.

4.1 Požadavky na základní koncepci rozvoje území obce

V obecné rovině:

- definovat základní myšlenky, na kterých by měl být územní plán postaven jako celek a které bude možné dále zpodrobňovat a rozvíjet,
- definice rozvoje obce by měla předcházet z úvahy o fungování obce, analýzy, srovnání míst, staveb,
- stanovit takovou koncepci rozvoje území obce, která zachová přírodní, kulturní a civilizační hodnoty území, ochrání dotčené území před negativními vlivy a ohroženími, bude respektovat nadřazenou územně plánovací dokumentaci a limity využití území,
- zajistit návaznosti s územně plánovací dokumentací sousedních obcí – zejména u prvků územního systému ekologické stability a u staveb dopravní a technické infrastruktury,
- celé řešené území rozčlenit na plochy s rozdílným způsobem využití v souladu s vyhláškou č. 501/2006 Sb., u každé plochy stanovit hlavní, přípustné, nepřípustné a popřípadě i podmíněně přípustné využití (s jednoznačně definovanou podmínkou přípustnosti),
- v případě potřeby stanovit k jednotlivým plochám regulativy přiměřeně podrobné pro územní plánování (např. zastavitelnost pozemku, velikost stavebního pozemku, výška objektu, podíl zeleně apod.),
- prověřit zastavitelné plochy v platné územně plánovací dokumentaci obce v závislosti na stanovené koncepci rozvoje prověřit potřebu vymezení ploch nových,
- respektovat priority územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území,
- respektovat podmínky koncepce ochrany a rozvoje přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území kraje zajistit návaznosti s územně plánovací dokumentací sousedních obcí – zejména u prvků územního systému ekologické stability a u staveb dopravní a technické infrastruktury.

4.2 Požadavky na urbanistickou koncepci, včetně vymezení zastavitelných ploch

Pozemkové konsolidace představují jedinečný nástroj pro řešení problémů venkovského prostoru. Pomáhají urovnat vlastnická práva k půdě a splňují současné požadavky spojené s ochranou a tvorbou stabilní, trvale udržitelné venkovské krajiny. V České republice byly dokončeny komplexní pozemkové úpravy v 1 965 katastrálních územích z celkových 13 100 a ve 2 134 dalších je v přípravné fázi (do 1. září 2015). To znamená, že zhruba 60 % katastrálních území v ČR stále čeká na konsolidaci půdy. Cílem naší studie bylo lokalizovat prioritní lokality (katastrální území a regiony) pro preferenční realizaci pozemkových úprav. Autoři vybrali tři tematické faktory, aby určili riziko jejich výskytu na konkrétních lokalitách a následně potřebu zahájit pozemkovou konsolidaci. Analýza je založena na předpokladu, že v katastrálních územích, kde byly dokončeny nebo probíhají pozemkové úpravy, se výše uvedenými rizikovými faktory již zabývaly, nebo tak učiní brzy. Proto tyto oblasti nebyly do naší studie zahrnuty. Mezi klíčové vybrané tematické faktory relevantní pro preferenční provádění konsolidace půdy patří: riziko vodní a větrné eroze v orné půdě, vodní hospodářství a zadržování vody v krajině. Pro každý z těchto tří faktorů byla pro zahájení pozemkové úpravy zpracována mapa preferenčních lokalit (na základě stupně rizika / vhodnosti). Současně byla připravena jednoduchá multikriteriální analýza rozsahu eroze České republiky (voda a vítr). Výsledkem této analýzy je pořadí regionů podle stupně rizika eroze. Mezi nejzranitelnější regiony České republiky patří Jihomoravský (Jihomoravský kraj), Středočeský (Střední Čechy) a Pardubice (Karásek 2018).

Nově vznikající kolonie rodinných domů na vesnicích v blízkosti měst vesměs nenavazují svým charakterem ani na vesnici, ani na okolní krajinu. Vlastní forma nereaguje na původní zástavbu. Nestará se o měřítko, barvu proporce, ani o zachování charakteru místa. Vznikla celá řada nových domů, s architektonickou čistotou linií, které ale vůbec nezapadají do okolní zástavby (Titzenhalerová 2011).

„Sebelepší architektura rodinného domu nemůže nahradit poškozené okolní prostředí. Je pozoruhodné, že o samotných rodinných domech bylo napsáno již tolik literatury a že najdeme tolik mistrovsky realizovaných staveb, ale tomu, co se děje jejich přílišnou kumulací na jednom místě, je věnováno jen minimum pozornosti. Fotografové architektury se již naučili, jak okolí snímaného rodinného domu důmyslně skrýt. Mají k tomu pádný důvod – v okolí skutečně nebývá čemu se obdivovat. Dům je sám o sobě výborný, ale o jeho okolí se radši vůbec nebudeme zmiňovat. Kvalita bydlení je tak zcela chybně posuzována bez vztahu k místu, bez vztahu k širší zástavbě lidského sídla.“ (Hnilička 2005)

„S ohledem na bioklimatické, hygienické a jiné podmínky patří zeleň k základním faktorům, které přispívají k hygienickým i estetickým kvalitám životního prostředí v sídelním útvaru i jeho jednotlivých zónách. Zeleň současně napomáhá ke správnému uspořádání urbanistické struktury, vytváří vhodný rámec rekreačním plochám, přispívá k rozvíjení společenských kontaktů mezi týmiž i různými věkovými skupinami obyvatel, k upevnění zdraví, k regeneraci duševních i fyzických sil...“ (Kubíček 1986)

Tohle vše je zeleň sama o sobě, je nutné ji správně začlenit do projektu. Nevhodnou volbou lokality pro výstavbu lze značně narušit nejen vizuální povahu zástavby, krajinný ráz, ale rovněž i ekologickou rovnováhu území. Odtržením od vybavenosti se nová zástavba stává zcela závislou na automobilové dopravě. Roste míra znečištění ovzduší vlivem znečištění z výfukových plynů (Titzenhalerová 2011).

Je nutné se začít zabývat výstavbou komplexně, nikoli ji vidět jen jako části vytržené z kontextu a rychlý zisk z prodeje pozemků a nemovitostí. Mechanismus přírody je propojený celek a na každou akci vzniká odpovídající reakce. Například odlesněním půdy dochází k její erozi, dochází k poklesu spodní vody a změně mikroklima v dané lokalitě. Je také potřeba vzít v úvahu, zda např. podzemní voda z daného místa nezasobovala řeky, a jestli masivní výstavba neovlivní jejich splavnost, zda plocha nové výstavby neovlivňuje míru povodní, protože se voda v dané lokalitě nemá kam vsakovat, zda finanční prostředky vydané na zúrodnění půdy horší kvality, nejsou zbytečným mrháním, když je půda první bonity vyjímána z půdního fondu a měněna na stavební parcely (Titzenhalerová 2011).

Politiky územního plánování mají zásadní dopad na kvalitu života lidí a kvalitu životního prostoru. Řídí a podporují výběr toho, kde lidé žijí, vyjadřují svou kulturní diverzitu, kde mohou podnikat, jak jsou v území rozmístěna zařízení občanské vybavenosti a veřejných služeb a jak je zajištěna dostupnost těchto zařízení. Tyto politiky musejí být transparentní, citlivé a účinné v otázkách veřejné účasti a náležitě odezvy na kulturní, společenské, ekologické a ekonomické výzvy. Cílem procesu participativní demokracie v územním plánování je sdílení vlastnictví a společné přijetí plánů, politik a akčních programů, které vyřeší konflikty a dosáhne společného rozhodování tak, aby obecný zájem byl vždy nadřazen zájmu individuálnímu (Bouche-Florin 2017).

4.3 Požadavky na koncepci veřejné infrastruktury, zejména na prověření uspořádání veřejné infrastruktury a možnosti jejich změn

Koncepce veřejné infrastruktury musí respektovat sítě a zařízení technické i dopravní infrastruktury, včetně sítí vymezených v zásadách územního rozvoje či politikou územního rozvoje. silnice I., II. a III. třídy. Zohledněna musí být ochranná pásma. V případě potřeby a bude-li to možné, navrhne územní plán jiné, vhodnější řešení uspořádání dopravní a technické infrastruktury.

Samostatně budou vymezeny plochy dopravní infrastruktury pro silnice. Ostatní komunikace budou umístovány na jednotlivých plochách s rozdílným způsobem využití. Stávající komunikace, významné pro fungování městyse, budou v rámci koncepce veřejné infrastruktury vyznačeny. Územní plán umožní umístování dopravní a technické infrastruktury na ostatních plochách s rozdílným způsobem využití, pokud tomu nebude charakter dané plochy bránit.

Sít' případných polních cest, vymezená v rámci komplexních pozemkových úprav, bude respektována, případně v odůvodněných případech se může dále rozšiřovat. Při vymezování nových zastavitelných ploch se musí dbát na zajištění územních předpokladů pro dostatečnou

dopravní obsluhu území v širších souvislostech a současně na vytvoření podmínek pro vhodné urbanistické řešení. Pokud to bude pro účelné uspořádání území vhodné, budou v rámci větších rozvojových ploch vymezena veřejná prostranství pro případné zpřístupnění pozemku pro stavbu rodinných domů.

Územní plán prověří možnost řešení případného zvýšení dopravního zatížení obce vymezením koridoru pro územní rezervu obchvatu obce. Tento koridor musí být zahrnut do řešení, pokud se tato varianta zhodnotí jako reálná. Územní plán musí dále respektovat sítě a objekty technické infrastruktury a jejich ochranná pásma. Pokud by se zvolilo řešení, které by bylo v kolizi s těmito sítěmi a objekty, pak bude navrženo v rámci odůvodnění a popsány možnosti řešení tohoto územního střetu. Územní plán také vyhodnotí kapacity stávajících sítí a zařízení technické infrastruktury pro navržený rozvoj a v případě potřeby vytvoří územní předpoklady pro realizaci nových sítí a zařízení.

Stávající plochy občanského vybavení se budou územně stabilizovat. V rámci řešení mohou být vymezeny nové plochy občanského vybavení, zejména s případnou výstavbou nových rozvojových ploch. Územní plán prověří také možnost umístění občanského vybavení v rámci přípustného využití ostatních ploch s rozdílným způsobem využití, zejména ploch polyfunkčních. V územním plánu v rámci stanovení koncepce veřejné infrastruktury se prověří konkrétní záměry v území a případně je zahrne do řešení, jako je oprava silnice č. II/301, umístění sběrného dvora na území obce Chvaleč, pokračování připojení nových ploch na vodovodní řad obce a dobudování kanalizační sítě. Územní plán prověří možnosti řešení střetů jednotlivých záměrů, ať již střetů vzájemných, střetů s limity využití území či střetů s hodnotami území. Územní plán zahrne do koncepce veřejné infrastruktury řešení daného problému či funkčního střetu. V obci Chvaleč byly definovány konkrétní střety:

- chybějící splašková kanalizace,
- možné dopravní zatížení zastavěného území obce Chvaleč,
- nedostatečná kapacita dopravního spojení obce Chvaleč s dalšími obcemi a především Trutnovem,
- nedostatečné zásobení pitnou vodou obyvatel obce Chvaleč, zejména v letních měsících a sušším období,
- vybudování chybějící čistírny odpadních vod,
- obnova a úprava koryta Chvalečského potoka, který je zanesen sedimenty.

V územním plánu tak bude vymezena přesná poloha požadovaných staveb, přístupových komunikací, včetně oprav stávajících komunikací. Tyto požadavky mohou být dále upravovány a upřesňovány na základě podrobnějších studií, pokud to bude třeba.

Další případné veřejně prospěšné stavby budou vymezeny v územním plánu ve zvlášť odůvodněných případech, zejména pak ve prospěch staveb dopravní a technické infrastruktury či opatření pro eliminaci případným budoucím přírodním katastrofám.

Územní plán vymezí pouze veřejně prospěšné stavby a opatření, pro něž je možné práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit. Veřejně prospěšné stavby a opatření, pro něž je možné uplatnit předkupní právo, mohou být vymezeny ve zcela ojedinělých a zvlášť odůvodněných případech.

4.4 Požadavky na koncepci uspořádání krajiny, zejména na prověření plošného a prostorového uspořádání nezastavěného území

Koncepce veřejné infrastruktury bude vycházet z priorit politiky územního rozvoje (PÚR). Priority budou jednotlivě vyhodnoceny v rámci Odůvodnění v kapitole vyhodnocení souladu Územního plánu s PÚR.

V rámci koncepce uspořádání krajiny bude upřesněno vymezení prvků územního systému ekologické stability (ÚSES) regionální úrovně ze ZÚR s ohledem na zpracování dokumentu v podrobnějším měřítku nad katastrální mapou.

Koncepce uspořádání bude vycházet ze zpracovaných a schválených komplexních pozemkových úprav. V souladu s nimi vymezí územní plán zejména prvky lokálního územního systému ekologické stability.

V rámci koncepce uspořádání krajiny, při vymezení ploch s rozdílným způsobem využití a ploch jejich změn, bude vyloučena možnost změny ekologicky stabilnějších ploch na plochy méně stabilní. To je přípustné pouze ve zvlášť odůvodněných případech a nesmí to vést ke snížení celkového koeficientu ekologické stability.

V rámci koncepce uspořádání krajiny nedojde ke změně využití stávajících ploch lesů. Ty budou vymezeny v souladu s katastrálním druhem pozemku (lesní pozemek). Zhodnocena bude možnost změny využití některých ploch, zejména půd s nižší třídou ochrany ZPF, na plochy lesa.

Územní plán prověří možnosti řešení problémů a funkčních střetů v území. Pokud to bude možné, zahrne územní plán do koncepce uspořádání krajiny řešení daného problému či funkčního střetu, případně ho alespoň zohlední. V území byly definovány následující konkrétní problémy a funkční střety.

Představy o obsahu územních plánů obcí, o jejich smyslu a poslání, nejsou zdaleka ustálené ani v rámci EU ani v České republice. Struktura a obsah plánu a jeho účel jsou stále ještě předmětem hledání, které neskončilo ani s novým stavebním zákonem, spíše naopak (Plos 2013).

Škála názorů se velmi různí nejen mezi představiteli obcí či krajů, mezi pořizovateli, ale i mezi urbanisty a architekty. Od plánů velmi podobných, velmi rigorózních a regulativních, až po značně liberální dokumenty spíše programového zaměření (Plos 2013).

4.5 Požadavky na prověření vymezení veřejně prospěšných staveb

Územní plán vymezí koridor pro umístění případných veřejně prospěšných staveb (úpravy a opravy silnic) ze ZÚR. Vedení tohoto koridoru dále upřesní podle konkrétních podmínek v území a na základě podrobnějších studií, pokud to bude třeba.

Jako veřejně prospěšná opatření budou vymezeny nefunkční části ÚSES, pokud jejich pozemky nejsou ve vlastnictví obce. V souladu se ZÚR budou jako veřejně prospěšná opatření vymezeny prvky regionálního ÚSES.

Další veřejně prospěšné stavby vymezí územní plán ve zvlášť odůvodněných případech zejména ve prospěch staveb dopravní a technické infrastruktury či opatření pro předcházení přírodním katastrofám.

Územní plán vymezí pouze veřejně prospěšné stavby a opatření, pro něž je možné práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit. Veřejně prospěšné stavby a opatření, pro něž je možné uplatnit předkupní právo, mohou být vymezeny ve zcela ojedinělých a zvlášť odůvodněných případech.

4.6 Požadavky na prověření vymezení ploch a koridorů

Vymezení ploch a koridorů, ve kterých bude rozhodování o změnách v území podmíněno vydáním regulačního plánu, zpracováním územní studie nebo uzavřením dohody o parcelaci se nevyžaduje. Tyto podmínky budou stanovené v odůvodněných případech po konzultaci s určeným členem zastupitelstva a oprávněnou osobou pořizovatele.

4.7 Požadavek na zpracování variant řešení

Vypracování různých variant není požadováno.

4.8 Požadavky na uspořádání obsahu návrhu územního plánu

Obsah Územního plánu a jeho odůvodnění musí odpovídat požadavkům přílohy č. 7 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a evidenci územně plánovací činnosti, v platném znění.

Textová část Územního plánu musí obsahovat z části I. odst. 1) kapitoly a) až j). Kapitola k) je bezpředmětná a není součástí textové části Územního plánu. Z odst. 2 Územní plán obsahuje pouze relevantní kapitoly.

Grafická část Územního plánu obsahuje následující výkresy v daných měřítkách:

- a) Základní členění 1:5 000
- b) Hlavní výkres 1:5 000
- c) Veřejně prospěšné stavby, opatření a asanace 1:5 000

Rozdělení Hlavního výkresu na jednotlivé koncepce se nevyžaduje.

Textová část odůvodnění obsahuje kapitoly z části II. odst. 1). Kapitola b) není dále členěna podle čísel 1. – 4. Musí jen obsahovat odůvodnění podle § 53 odst. 4. a 5. zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v planém znění, a náležitosti opatření obecné povahy vyplývající ze zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.

Komplexní zdůvodnění přijatého řešení svým členěním odpovídá jednotlivým kapitolám textové části návrhu Územního plánu. V případě potřeby může být doplněno o další kapitoly.

Grafická část odůvodnění Územního plánu obsahuje následující výkresy v daných měřítkách:

- a) Koordinační výkres 1:5 000
- b) Koordinační výkres – výřez 1:2 000
- c) Předpokládané zábory půdního fondu 1:5 000
- d) Širší vztahy 1:50 000

Grafická část odůvodnění územního plánu může v případě potřeby obsahovat i další tematické výkresy.

Plochy s rozdílným způsobem využití jsou definovány v souladu s metodikou MINIS verze 2.2. Jednotlivé plochy jsou v hlavním a koordinačním výkrese vyznačeny specifickými barvami a označeny písmenným kódem dané plochy.

Kompletní dokumentace je zpracována pro účely společného jednání a veřejného projednání ve dvou vyhotoveních, pro účely vydání Územního plánu formou opatření obecné povahy budou odevzdána 4 kompletní vyhotovení. Každé tištěné vyhotovení je doplněno o CD s kompletní dokumentací v PDF.

Úpravu návrhu Územního plánu po společném jednání i veřejném projednání zajistí podle pokynů pořizovatele zpracovatel.

4.9 Požadavky na vyhodnocení předpokládaných vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj území

V rámci zpracování územního plánu se nepředpokládá vyhodnocení předpokládaných vlivů na udržitelný rozvoj. Na území obce ani v její blízkosti se nenacházejí prvky soustavy NATURA 2000. Charakter záměrů ani charakter požadavků na jednotlivé koncepce nezavádávají příčinu k vyhodnocení vlivu koncepce na životní prostředí. Formulován je požadavek na předcházení vzájemných funkčních střetů stávajících ploch s plochami návrhovými (zejm. ploch bydlení s plochami výroby). Záměry na rozvoj bydlení, formulované v původní územně plánovací dokumentaci, ani nově formulované záměry na vymezení těchto ploch neleží v blízkosti výrobních areálů s významným vlivem na okolí.

5 Vlastní projekt

5.1 SWOT analýza změny územního plánu obce Chvaleč

K § 4 odst. 1 písm. b) bodu 1 a § 11 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (v textu jen "vyhláška o územním plánování"):

I. Identifikace silných a slabých stránek a příležitostí a hrozeb pro území obce (tzv. SWOT analýza) je povinnou součástí rozboru udržitelného rozvoje území v rámci územně analytických podkladů, nikoliv součástí samotného územního plánu (k § 4 odst. 1 písm. b) bodu 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti).

II. Územně analytické podklady byly i před 1. 1. 2013 závazným podkladem pro pořízení územního plánu obce (k § 11 odst. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti).

Ve smyslu vyhlášky č. 500/2006 Sb., obsahuje aktualizace rozboru udržitelného rozvoje jeho zjištění a aktuální vyhodnocení vymezením silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb podle jednotlivých tematických oblastí. Vyústění těchto tematických zjištění do vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel.

Dílejší SWOT analýzy podle tematického členění na jednotlivé složky životního prostředí, sociálního a ekonomického rozvoje bylo provedeno v roce 2008. Podle § 4 odst. 1) písm. b) vyhlášky č. 500/2006 Sb. se jednalo zejména o níže uvedené tematické okruhy. V rámci 1. aktualizace je vyhodnocen stav a vývoj dílčích tematických oblastí s cílem následně vyhodnotit míru vyváženosti pilířů na území obce Chvaleč.

Tematické okruhy dílčích vyhodnocení:

SWOT analýza pro obec Chvaleč:

Tabulka 4 – Horninové prostředí a geologie

Silné stránky	Slabé stránky
Významná lokalita nerostných surovin.	Možnost budoucí těžby.
Příležitosti	Hrozby
Ochrana území, zákaz těžby díky chráněné krajinné oblasti.	Vstup silného investora, státní zájem těžby.

I když se obec Chvaleč nachází v blízkosti Adršpašsko-Teplických skal a CHKO Broumovsko, není v současné době potřeba v souladu s ochranou životního prostředí brát

v potaz horninové prostředí a geologii, protože zde neprobíhá těžba nerostných surovin, ani případný průzkum pro těžbu.

Tabulka 5 – Vodní režim

Silné stránky	Slabé stránky
Probíhající projekt revitalizace vodních toků. Snadná dostupnost vodovodů, stabilní dodávka pitné vody.	Zvyšující se vodní eroze půdy. Nepřítomnost většího vodního zdroje. Záplavové území v koridoru Chvalečského a Petříkovického potoka.
Příležitosti	Hrozby
Racionální obhospodařování půdy, zvýšení podílu trvalých travnatých ploch, komplexní pozemkové úpravy.	Dlouhodobý srážkový deficit.

Tabulka 6 – Hygiena životního prostředí

Silné stránky	Slabé stránky
Zlepšující se kvalita životního prostředí, pokles emisí.	Zhoršená kvalita ovzduší díky průjezdu kamionů obcí, zvýšení hluku v obci.
Příležitosti	Hrozby
Důraz na zdravý životní styl, omezení kamionové dopravy.	Zvýšení intenzity silniční dopravy, zhoršení kvality ovzduší přechodem na tuhá paliva v důsledku zvyšování cen energií.

Tabulka 7 – Ochrana přírody a krajiny

Silné stránky	Slabé stránky
Chráněná krajinná oblast Broumovsko, Krkonošský národní park.	Úbytek chráněných druhů, nedostatečná ekologická stabilita území.
Příležitosti	Hrozby
Realizace funkčního územního systému ekologické stability.	Narušení chráněných území, zvýšený nápor turistiky, nepovolená zástavba, výstavba v ochranném pásu lesa.

Tabulka 8 - Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Silné stránky	Slabé stránky
Příznivé klimatické a půdní podmínky pro zemědělskou výrobu. Dostatečné lesní porosty.	Nedostatečný ekologický způsob hospodaření. Jednodruhá skladba lesů.
Příležitosti	Hrozby
Realizace komplexních pozemkových úprav. Podpora orientace zemědělství na tvorbu a ochranu krajiny.	Pokračující zábor půdy pro výstavbu. Znehodnocování půdy zvyšováním intenzity hospodaření, erozí a chemickými látkami. Ohrožení smrkových lesů kalamitami.

Tabulka 9 - Veřejná dopravní a technická infrastruktura

Silné stránky	Slabé stránky
Záměr na vybudování sběrného dvora tříděného odpadu v obci.	Omezování spojů hromadné autobusové dopravy. Špatné dopravní spojení s krajským městem. Absence kanalizačního systému vč. čištění odpadních vod. Zastaralý vodovodní řad.
Příležitosti	Hrozby
Využití dotačních titulů z programů EU na zlepšení veřejné infrastruktury.	Nedostatečná připravenost projektů na obecní infrastrukturu. Nedostatek vlastních finančních prostředků.

Tabulka 10 - Sociodemografické podmínky

Silné stránky	Slabé stránky
Dobrá vzdělanostní struktura obyvatel. Modernizace obecního úřadu: veřejný internet, knihovna.	Kolísání počtu trvale bydlících obyvatel migrací. Vysoký index stáří. Růst počtu domácností osamocených starších občanů. Vyšší nezaměstnanost a nedostatek pracovních míst.
Příležitosti	Hrozby
Rozvoj sociální péče s podporou obce i kraje. Turistický ruch spojený s okolní přírodou.	Hrozba nezaměstnanosti pramenící ze zániku nebo omezení výroby v nosných podnicích v regionu.

Tabulka 11 - Bydlení

Silné stránky	Slabé stránky
Převažující typ bydlení v rodinném domě se zahradou. Zájem o stavební parcely v obci.	Vysoké průměrné stáří domů. Nedostatek volných stavebních parcel a jejich zvyšující se cena.
Příležitosti	Hrozby
Obecný trend zkvalitňování bydlení v důsledku ekonomického růstu. Podpora chalupaření.	Tlak developerů na vytváření větších lokalit satelitního bydlení.

Tabulka 12 – Rekreace

Silné stránky	Slabé stránky
Kvalitní přírodní zázemí obce. Dobré podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku. Možnost chalupaření, zahradničení. Blízkost CHKO Broumovsko, KRNAP.	Narušení venkovského rázu zástavby. Rekreační objekty v záplavovém území.
Příležitosti	Hrozby
Poskytnutí rekreačního zázemí obyvatelům nedalekého města. Poptávka po rekreačním bydlení. Růst zájmu o domácí turistiku. Rozšíření nabídky ubytování.	Konflikty mezi místními obyvateli, rekreanty a turisty. Zvýšená poptávka po ubytování, stravování, kvalitním zásobování. Zvýšení produkce odpadů.

Tabulka 13 – Hospodářské podmínky

Silné stránky	Slabé stránky
Průmyslová tradice regionu, blízkost města Trutnov.	Nízká míra podnikatelské aktivity obyvatel. Zánik textilního podniku se sídlem v obci. Nízký podíl separace a využití komunálních odpadů. Neexistence bezprostředního napojení obce na dálniční síť.
Příležitosti	Hrozby

<p>Využití prostředků z rozvojových programů pro podporu malého a středního podnikání, regionální ekonomiky, soukromého zemědělského hospodaření, využití potenciálu obnovitelných energií. Možnost využití budov opuštěného textilního areálu pro výrobní funkci. Poloha v rozvojové ose (dle politiky územního rozvoje).</p>	<p>Upadající zemědělská výroba, zhoršování klimatických podmínek, mírné zimy s nedostatkem sněhových přeháněk.</p>
--	--

Na základě provedené SWOT analýzy a vyhodnocení přírodního, sociálního a ekonomického pilíře je doporučena změna č. 2 územního plánu, kde se doporučuje navrhnout vybudování rekreačního objektu a plochy pro sport a rekreaci ve vhodnější lokalitě, nikoliv na původně navrhované parcele. Doporučuje se proto podat novou žádost na stavební úřad v Trutnově s tím, že objekty musí být navrženy tak, aby urbanisticky zapadaly do zdejší zástavby a stavby posunout dále od záplavového území. Pravděpodobně bude nutné vyhledat k výstavbě jiný vhodný obecní pozemek. Zároveň by stavba měla mít urbanistický ráz obecní zástavby. Dále je potřeba zrevidovat katastrální území a navrhnout nové plochy pro individuální výstavbu rodinných domů v obou místních částech obce.

Vybudování areálu pro sport a rekreaci je záslužný čin a dobrý tah pro obec, je potřeba však tento plán přepracovat tak, aby nezasahoval do záplavového území a lokálního biokoridoru. Zároveň vše koncipovat tak, aby urbanisticky celý areál zapadal do vesnického rázu obce. V případě nenalezení vhodné plochy stavbu areálu zcela zamítnout.

6 Diskuze

Územní plán Chvaleč byl schválen 9. 5. 2006 na základě usnesení zastupitelstva obce Chvaleč č. 6/2006. Správní území obce Chvaleč se skládá ze dvou katastrálních území Chvaleč a Petříkovice u Trutnova. Změna č. 1 územního plánu z června roku 2010 obce Chvaleč je v souladu s návrhem PÚR ČR:

- vyváženým návrhem ploch s rozdílným způsobem využití vytváří předpoklady pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel v řešeném území,
- chrání a rozvíjí přírodní, civilizační a kulturní hodnoty území, včetně urbanistického, architektonického a archeologického dědictví, zachovává ráz jedinečné urbanistické struktury řešeného území, struktury osídlení a jedinečnost krajiny, které jsou výrazem identity území, jeho historie a tradice,
- při stanovování funkčního využití území a zastavitelných ploch byla zvážena jak ochrana přírody, tak i hospodářský rozvoj a životní úroveň obyvatel, hledána vyvážená řešení ve spolupráci s místní samosprávou a dalšími uživateli území,
- návrhem ploch a stanovením podmínek změny ve využití zastavitelných ploch stanovuje podmínky pro hospodárné využívání zastavěného území a zajišťuje ochranu nezastavěného území.

Změna č. 1 územního plánu obce Chvaleč (dále jenom „změna č. 1 ÚPO“) byla zpracována na základě zastupitelstvem obce Chvaleč schváleného návrhu zadání změny č. 1 ÚPO, který byl projednán s dotčenými orgány a s přihlédnutím k jejich stanoviskům upraven.

Hlavním požadavkem na změny č. 1 ÚPO bylo:

- vymežit nově zastavitelná území (zastavitelných ploch),
- docílit souladu územního plánu obce Chvaleč s ÚP VÚC Adršpašsko – Broumovsko,
- upřesnit regulativy některých funkčních ploch.

Na základě vyhodnocení SWOT analýzy pro konkrétní území obce byly definovány tyto hodnoty pro obec Chvaleč:

Tabulka 14 – Vyhodnocení územních podmínek přírodního pilíře

Horninové prostředí a geologie	Vodní režim	Hygiena životního prostředí	Ochrana přírody a krajiny	ZPF a les	Přírodní pilíř celkem
2	1	1	2	2	2

Na základě SWOT analýzy a podle stupnice <-3; 3>, tzn. od nejhorší po nejlepší, byly oklasifikovány výsledky.

Vodní režim zahrnuje především vodní plochy a vodní toky, chráněné oblasti přirozené akumulace vod, vodní plochy a vodní toky, chráněné oblasti přirozené akumulace vod, kvartérní kolektory s předpokladem zvýšeného rizika zranitelnosti podzemních vod. Obcí Chvaleč protéká Chvalečský a Petříkovický potok, žádné větší vodní plochy v okolí se nenachází. Hodnota ukazatele v přímé závislosti indikuje zvýšenou „přírodní“ hodnotu území zároveň jeho „zranitelnost“. Z hlediska hospodářského rozvoje představuje převážně pozitivní faktor vytvářející předpoklady pro zajištění vodohospodářských aspektů ekonomických aktivit. Z hlediska sociálního pilíře je indikátor neutrální.

Hygiena a životní prostředí - v teoretické části je nutné vymezit a popsat diferenciaci území = oblasti nejvíce postižené nebo ohrožené, příp. s největší koncentrací sledovaných jevů, jako je znečištění ovzduší, rozloha území a odhad počtu obyvatel zasažených nadlimitními koncentracemi znečišťujících látek. V obci Chvaleč ani v její bezprostřední blízkosti se nenachází žádný zdroj znečištění.

Ochrana přírody a kvality je v obci Chvaleč samozřejmostí a nutností, obec se nachází v bezprostřední blízkosti CHKO Broumovsko a nedalekého Krkonošského národního parku.

ZPF a les je též nedílnou součástí obce Chvaleč už jen díky jeho poloze v blízkosti CHKO Broumovska a Krkonošského národního parku.

Plochy odvalů, výsypek, hald, odkališť, skládek odpadů, brownfields, jakož i plochy starých zátěží a kontaminované plochy představují jednak hygienickou a jednak urbanistickou zátěž území, vzhledem k tomu, že jde o pozemky, jejichž využití k jiným účelům není zpravidla možné bez náležité sanace nebo přestavby (v případě brownfields). Jsou spojeny nejen s negativními ekonomickými účinky, ale negativně ovlivňují charakter svého širšího okolí. Indikátor vyjadřuje poměr ploch brownfields k rozloze území. Tato podmínka se však obce Chvaleč netýká, skládky odpadů, nevyužité brownfields, haldy nebo výsypky se v obci ani v jejím bezprostředním okolí nevyskytují.

Tabulka 15 – Vyhodnocení územních podmínek sociálního pilíře

Veřejná obč., dopravní a technická infrastruktura	Socio- demografické podmínky	Bydlení	Rekreace	Sociální pilíř celkem
0	0	1	2	1

Silniční doprava je významným zdrojem emisní a hlukové zátěže území. Obec Chvaleč, ležící v blízkosti Trutnova, často řeší průjezdy kamiónů obcí, nadměrný hluk, zvýšení prachových částic v ovzduší, bezpečnost obyvatel a poničené silnice.

Co se týká socio-demografických podmínek, je sice hodnota na nule, ovšem i obec Chvaleč se potýká s kolísáním obyvatelstva vzhledem k přesunu do větších měst za lepšími

pracovními a životními podmínkami. Tuto skutečnost lze ověřit při každoročním výstupu z evidence obyvatel. Populace obce spíše stárne, i když v obci je i dostatek rodin s malými dětmi.

V obci je dostatek bytů, i když i zde mírně roste poptávka po novém bydlení a obyvatelé mají dostupnou infrastrukturu, potřebnou k životu. V obci dochází k pozvolnému úbytku mladší generace, která po škole či po vyučení hledá nový domov spíše ve větších městech, případně se vrací do obce až v pozdějším věku. V obci je dostatečná dostupnost školských, sociálních, sportovních, zdravotních zařízení a služeb, taktéž široká nabídka volnočasových aktivit a existence společenské infrastruktury.

Tabulka 16 – Vyhodnocení územních podmínek ekonomického pilíře

Hospodářské podmínky	Relevantní údaje z následujících témat			Ekonomický pilíř celkem
	Veřejná obč., dopravní a technická infrastruktura	Bydlení	Rekreace	
-2	0	1	2	0

Nejhůře dopadly hospodářské podmínky. Jak bylo popsáno výše, i obec Chvaleč se potýká s ekonomickými problémy, jako je vyšší nezaměstnanost, nedostatek pracovních míst a stárnutí populace. Trochu napomáhá blízkost města Trutnov a zde fungujícího lehkého průmyslu.

Z hlediska obce je nutné zaměřit se především na zhodnocení potenciálových ukazatelů, jako jsou:

- stav inženýrských sítí v obce (především vodovody, nutnost kanalizace),
- poptávka po volných plochách pro rozvoj výroby a služeb,
- poptávka po volných rozvojových plochách pro lokalizaci bydlení a občanské vybavenosti, včetně klidových ploch – parky, veřejná zeleň.

Souhrn výstupů SWOT analýzy slouží k vyhodnocení vyváženosti vztahu územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území. Při tvorbě původního ÚP s tímto nástrojem územního plánování v obci nebyly prakticky žádné zkušenosti. Byl stanoven pouze požadavek na vybudování víceúčelového rekreačního objektu s přilehlou plochou pro sport a rekreaci v místní části Petřikovice. Tehdejší zastupitelstvo obce nebylo schopné přesně definovat svoje požadavky a zároveň zajistit případné finanční prostředky na realizaci areálu. Požadavek na změnu využití území nebyl tedy v území vůbec řešen, ani konzultován. Bylo alespoň vhodně definováno zastavěné území obce v ÚP a jeho další rozšiřování není ani při dalších změnách nutné, jelikož plně vyhovuje i budoucím požadavkům. Při změně č. 1 územního plánu obce v roce 2010 návrh víceúčelového rekreačního objektu a areálu již zpracován byl, ovšem nebyl povolen díky skutečnosti, že víceúčelový rekreační objekt s přilehlou plochou pro sport a rekreaci by byl realizován

v záplavové zóně Petříkovického potoka. Dotčený pozemek s navrhovanou výstavbou by se nacházel v trase lokálního biokoridoru a objekt s víceúčelovým areálem by urbanisticky nezapadal do současné zástavby obce. Plochy bydlení při změně č. 1 územního plánu obce byly řešeny, ovšem k začátku roku 2020 jsou již zastavěny. Z výše popsaného a uvedeného postupu je potřeba se zásadně poučit a v budoucnu další změny územního plánu obce uchopit a pojmout tak, aby výsledkem byla vždy celková revize katastrálních území, dále zejména využití plného potenciálu případných řešených ploch a stanovení dostatečných kapacit na rozvoj daného území obce.

7 Závěr

Hlavní náplní této diplomové práce bylo zhodnocení území a územního plánu obce Chvaleč, která leží v blízkosti chráněného krajinného území Broumovsko a Krkonošského národního parku.

V práci byly stanoveny dva hlavní cíle. Prvním cílem bylo analyzovat území a současný územní plán, kterým obec nyní disponuje. Druhým cílem práce bylo pomocí SWOT analýzy stanovit silné a slabé stránky možného dopadu vypracování nového územního plánu a navrhnout řešení pro další změnu územního plánu.

Pro dosažení stanovených cílů byla nejprve provedena analýza územního plánu. Poté byla provedena SWOT analýza a na základě ohodnocení $<-3; 3>$, kdy -3 znamená nejhorší hodnocení a 3 nejlepší hodnocení byly ohodnoceny sociální, ekonomické a přírodní pilíře, které jsou taktéž nedílnou součástí každého územního plánu.

Postup zpracování analýzy původního plánu byl proveden pomocí popisu přesně daných bodů, které byly popsány v jednotlivých kapitolách. Při zpracování SWOT analýzy byly všech dvanáct kritérií zpracováno do tabulek podle stanovené SWOT analýzy a popsány silné a slabé stránky jednotlivých kritérií.

Ve zhodnocení SWOT analýzy bylo těchto 12 kritérií rozděleno do třech tabulek podle pilířů na přírodní, sociální a ekonomické a zhodnoceny od -3 do 3 , podle toho, jak byly tyto kritéria ve SWOT analýze hodnoceny, tzn. od nejvíce negativních až po nejvíce pozitivní. Závěrem srovnání SWOT analýzy bylo na základě výsledků ze SWOT analýzy a s porovnáním původního územního plánu doporučeno změnit diskutovaná doporučení buď zamítnutím, nebo jejich úplným novým zpracováním.

Nejlépe v hodnocení vyšel přírodní pilíř, vzhledem k tomu, že v oblasti neexistuje žádná těžba nerostných surovin, nenacházejí se zde žádné velké firmy či výroby, které by výrazně znečišťovaly ovzduší. Slabinou sociálního pilíře je dopravní infrastruktura a sociodemografické podmínky. Obec se potýká s výraznou automobilovou a nákladní dopravou, s horší kvalitou silnic a díky tomu i zvýšeným hlukem. Je zde také velká nezaměstnanost s prakticky nulovou pracovní příležitostí a s negativním kritériem žijících převážně starších obyvatel. Nejhuře dopadl hospodářský pilíř. Právě nezaměstnanost, nedostatek pracovních míst, odliv mladšího obyvatelstva do větších měst a stárnutí obyvatel tento pilíř ohodnotil jako nejhorší.

Návrh změny č. 2 územního plánu obce Chvaleč zaměřit se spíše na plnění hospodářského pilíře a vybudování sportovního a rekreačního centra nebo příležitostí pro nové bydlení by mohlo tuto část pilíře výrazně zlepšit.

Hodně diskutovaná stavba plánovaného rekreačního areálu byla zamítnuta z důvodu umístění navrhované stavby v záplavové zóně, navíc v lokálním biokoridoru. Objekt také svým návrhem urbanisticky nezapadal do zástavby obce. Doporučuje se podat nový návrh na stavební úřad a změnit charakter stavby tak, aby urbanisticky zapadal do prostředí obce. Zároveň se doporučuje vyhnout se lokálnímu biokoridoru a záplavové zóně a umístit celý areál do jiné lokality. Dále v maximální možné míře vyhledat a navrhnout nové lokality pro nové rodinné domy.

Hlavní cíle práce byly splněny.

8 Seznam použité literatury

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 2019. Správa CHKO Broumovsko. Ochrana přírody, Praha. Available from <http://broumovsko.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/geologickástavba/> (accessed April 2020).

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 2019. Správa CHKO Broumovsko. Ochrana přírody, Praha. Available from <http://broumovsko.ochranaprirody.cz/charakteristika-oblasti/vodopis/> (accessed April 2020).

Asociace regionalistů z. s. 2012. Rozvojové rozhodování obce. Portál na podporu rozvoje obcí, Trutnov. Available from <http://m.rozvojobci.cz/news/rozvojove-rozhodovani-obce/> (accessed April 2020).

AUZINŠ A. 2018. Key trends and aspects influencing changes into spatial planning systems and practices in Europe. Proceeding of the international conference Economical Science for rural development **9**:26-35.

BERKE PR. 2002. Does sustainable development offer a new direction for planning? Challenges for the twenty-first century. *Journal of planning literature* **17**:21-36.

BOUCKAERT G, NAKROŠIS V, NEMEC J. 2011. Public Administration and Management Reforms in CEE: Main Trajectories and Results. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy* **4**:9–29.

BOUCHE-FLORIN L et al. 2017. Evropská charta participativní demokracie v územně plánovacích procesech: schválena v Dublinu 17. října 2015. Ústav územního rozvoje, Brno.

BURIAN J. 2014. Geoinformatika v prostorovém plánování. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc.

ČEVELOVÁ M. 2011. SWOT analýza: proč a hlavně, jak ji sestavit. Magdalena Čevelová, Praha. Available from <https://www.cevelova.cz/proc-swot-analyza/> (accessed February 2020).

ČGS. 1998. Databáze významných geologických lokalit: 307. Česká geologická služba, Praha. Available from <http://lokality.geology.cz/307> (accessed March 2020).

ČGS. 1998. Databáze významných geologických lokalit: 308. Česká geologická služba, Praha. Available from <http://lokality.geology.cz/308> (accessed March 2020).

DAMBORSKÝ M, GRILL M. 2009. Prostorové plánování v Dánsku – možná inspirace pro Českou republiku. Regionální studia, Zlín. Available from <https://docplayer.cz/23511385-Prostorove-planovani-v-dansku-mozna-inspirace-pro-ceskou-republiku.html> (accessed April 2020).

DELGADO M et. al. 2015. Exploration de l'analyse structurale prospective pour évaluer l'importance du développement rural territorial en Espagne et Nicaragua. *Cuad Desarro Rural*, Bogota. Available from http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0122-14502015000200002 (accessed February 2020).

EVERS D, TENNEKES J. 2016. Europe exposed: mapping the impacts of EU policies on spatial planning in the Netherlands. *European Planning Studies* **24**:1747-1765.

- FAO. 2015. What is Spatial Planning? FAO, Roma. Available from http://www.fao.org/elearning/Course/VG4A/en/Lessons/Lesson1496/Resources/1496_lesson_text_version.pdf (accessed May 2020).
- HNILIČKA P. 2005. Sídlní kaše. Era, Brno.
- HRUŠKA L, FOLDYNOVÁ I a kol. 2013. Metodika vyhodnocení vlivů politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace na udržitelný rozvoj území. Proces, Ostrava. Available from http://rozvoj-obce.cz/wp-content/uploads/Udrzitelny_rozvoj_v_UP.pdf (accessed May 2020).
- HUBA M. 2006. Sustainable development as a research topic at the Institute of Geography of the Slovak Academy of Sciences. Geografický časopis 58 4:113.
- HUDEKOVÁ Z. 2007. Udržateľný rozvoj miest. Enviromagazín, Bratislava. Available from <http://www.enviromagazin.sk/enviro2007/enviro6/05.pdf> (accessed February 2020).
- KARÁSEK P et al. 2018. Priority Areas for Initiating Land Consolidations Related to Erosion and Water Retention in the Landscape, Czech Republic. Journal of Ecological Engineering 19:16-28.
- KÄRRHOLM M. 2011. The Scaling of Sustainable Urban Form: A Case of Scale-related Issues and Sustainable Planning in Malmo, Sweden. European Planning Studies 19:97-112.
- KUBÍČEK Z. 1986. Urbanismus a životní prostředí. SNTL, Praha.
- KUK M. 2011. Politika a zásady územního rozvoje. Právní poradna Frank Bold, Praha. Available from <https://frankbold.org/poradna/uzemni-planovani/uzemni-planovani/nastroje-uzemniho-planovani/rada/politika-a-zasady-uzemniho-rozvoje> (accessed April 2020).
- MACHOVÁ M et al. Hodnocení udržitelnosti územně plánovacích dokumentů ve Velké Británii a možnost aplikace v podmínkách České republiky. Ústav územního rozvoje, Praha. Available from https://www.uur.cz/images/publikace/uur/2009/2009-01-02/19_hodnoceni.pdf (accessed March 2020).
- MEADOWS DH et al. 1972. The limits to growth: a report for the club of Rome's project on the predicament of mankind. Universe books, New York.
- MILOJEVIĆ B. 2008. Územní plánování v podmínkách transformace-příklad Bosny a Hercegoviny. Ústav územního rozvoje, Praha. Available from http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/casopis/2008/2008-03/06_uzemni.pdf (accessed March 2020).
- MMR. 2006. Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). MMR, Praha. Available from <http://zakony-online.cz/?s35&q35=all> (accessed March 2020).
- MMR. 2018. Informace o územním plánování. MMR, Praha. Available from <http://www.uur.cz/1000-otazek/prehled.asp> (accessed March 2020).
- MMR. 2020. Územní plánování v obci a udržitelný rozvoj (metodika pro obce). MMR, Praha. Available from <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/stavebni-pravo/stanoviska-a-metodiky/stanoviska-odboru-uzemniho-planovani-mmr/5-posuzovani-vlivu-na-zivotni-prostredi-a-na-udrzitelny-rozvoj-uzemi> (accessed May 2020).
- Nejvyšší správní soud. 2015. Územní plánování: územní plán, územně analytické podklady; SWOT analýza. Sbírnka rozhodnutí nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud, Brno. Available from <https://sbirka.nssoud.cz/cz/uzemni-planovani-uzemni-plan-uzemne-analyticke-podklady-swot-analyza.p3240.html> (accessed March 2020).

- NEWMAN P, THORNLEY A. 1996. Urban planning in Europe: international competition, national systems and planning projects. Routledge, London.
- OECD/MOUNTFORD D. 2009. Organising for local development: the role of local development agencies. Summary Report. CFE/LEED OECD, Paříž. Available from www.oecd.org/dataoecd/54/41/44682618.pdf?contentId=44682619 (accessed April 2020).
- PARSONS N. 2018. What is a SWOT analysis and how to do it right. Palo Alto Software Ltd., London. Available from <https://www.liveplan.com/blog/what-is-a-swot-analysis-and-how-to-do-it-right-with-examples/> (accessed February 2020).
- PERLÍN R. 2015. Přednášky předmětu Územní plánování a urbanismus. Přírodovědecká fakulta UK, Praha.
- PLOS J. 2013. Stavební zákon s komentářem pro praxi. Grada Publishing a.s., Praha.
- PRVK Královéhradeckého kraje. 2004. Územní celek Trutnov. A.5 Souhrnná zpráva. Vodohospodářsko-inženýrské služby spol. s r. o., Hradec Králové. Available from http://www.kr-kralovehradecky.cz/images/GIS/PRVK/PRVK_okres_Trutnov-souhrnna_zprava.pdf (accessed May 2020).
- REIL R. 2015. Chvaleč a Petříkovice-toulky dějinami obcí na česko-polském pomezí. Obec Chvaleč, Chvaleč.
- SASKATOON OFFICE. 2007. Municipalities and the Subdivision Process. Saskatoon Office, Regina SK. Available from <https://www.saskatchewan.ca/government/municipal-administration/community-planning-land-use-and-development/subdivision-zoning-and-land-use/municipalities-and-the-subdivision-process> (accessed February 2020).
- SHEWAN D. 2017. How to do a SWOT Analysis for your small business. WordStream, Boston. Available from <https://www.wordstream.com/blog/ws/2017/12/20/swot-analysis> (accessed March 2020).
- ŠC Šentjur. 2012. Spatial planning. Šolski center, Šentjur. Available from <https://sc-s.si/joomla/images/Spatial%20planning.pdf> (accessed April 2020).
- ŠTÁDLEROVÁ M. 2016. Nové poslání venkova, suburbie. Aktuality, informační bulletin, Běloutín. Available from http://www.urbanismus.cz/assets/user/publikace/bulletin_aktuality/Aktuality_97.pdf (accessed March 2020).
- TITZENHALEROVÁ O. 2011. Člověk, stavba a územní plánování V. Fakulta stavební ČVUT, Praha.
- ÚAP. 2010. Územní plán obce Chvaleč. Změna č. 1. ÚAP, Trutnov. Available from <http://upd.trutnov.cz/files/files/E1-Z1-hlavni-vykres.pdf> (accessed February 2020).
- ÚÚR. 2006. Metodický návod pro tvorbu SWOT analýz s příkladem. Ústav územního rozvoje, Praha. Available from <http://www.uur.cz/images/konzultacnistedisko/MetodickeNavody/> (accessed May 2020).
- ÚÚR. 2006. Metodický návod pro tvorbu SWOT analýz s příkladem. Ústav územního rozvoje, Praha. Available from <http://www.uur.cz/images/konzultacnistedisko/MetodickeNavody/SWOT/AnalzySWOT20070613.pdf> (accessed May 2020).
- ÚÚR. 2006. Metodický návod pro tvorbu SWOT analýzy s příkladem. Ústav územního rozvoje, Praha. Available from [SWOT/AnalzySWOT20070613.pdf](http://www.uur.cz/images/konzultacnistedisko/MetodickeNavody/SWOT/AnalzySWOT20070613.pdf) (accessed May 2020).

VAVROUCHOVÁ H. 2018. Vztah procedury posuzování vlivů na životní prostředí a územního plánování. Mendelova univerzita, Brno. Available from <http://www.uake.cz/ip2018/chapters/chapter11.php> (accessed March 2020).

Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1 – Zdroje pitné vody pro obec Chvaleč	15
Tabulka 2 – Postup zpracování územního plánu	18
Tabulka 3 – SWOT analýza – horninové prostředí a geologie	33
Tabulka 4 – Horninové prostředí a geologie.....	42
Tabulka 5 – Vodní režim	43
Tabulka 6 – Hygiena životního prostředí.....	43
Tabulka 7 – Ochrana přírody a krajiny	43
Tabulka 8 – Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa	44
Tabulka 9 – Veřejná dopravní a technická infrastruktura.....	44
Tabulka 10 – Sociodemografické podmínky	44
Tabulka 11 – Bydlení.....	45
Tabulka 12 – Rekreace.....	45
Tabulka 13 – Hospodářské podmínky	45
Tabulka 14 – Vyhodnocení územních podmínek přírodního pilíře	47
Tabulka 15 – Vyhodnocení územních podmínek sociálního pilíře.....	48
Tabulka 16 – Vyhodnocení územních podmínek ekonomického pilíře	49
Obrázek 1 – Obec Chvaleč.....	12
Obrázek 2 – Faktory působící na rozvojové rozhodování	23

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
CHKO	Chráněná krajinná oblast
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
PÚR	Politika územního rozvoje
ÚAP	Územně analytické podklady
ÚP	Územní plán
ÚPP	Územně plánovací podklady
ÚR	Územní rozhodnutí
ÚŘ	Územní řízení
ÚS	Územní studie
ÚÚR	Ústav územního rozvoje
ZPF	Zemědělský původní fond
ZÚR	Zásady územního rozvoje